

**Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Baudžiamosios justicijos katedra**

Godos Rumševičiūtės,
V kurso, Baudžiamosios justicijos
studijų šakos studentės

Magistro darbas
Viešosios tvarkos pažeidimas ir baudžiamoji atsakomybė už jį
Violation of Public Order and Criminal Liability for it

Vadovas: prof. dr. Jonas Prapiestis
Recenzentas: asist. dr. Paulius Veršekys

Vilnius
2022

ANOTACIJA IR PAGRINDINIAI ŽODŽIAI

Šiame darbe analizuojama Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – Baudžiamojo kodekso) 284 straipsnyje įtvirtinta nusikalstama veika. Darbe apžvelgiama viešosios tvarkos pažeidimo sąvoka ir istorinė raida. Didžiausias dėmesys skiriamas šios veikos sudėtį sudarantiems požymiams – objektui, objektyviesiems požymiams, subjektui ir subjektyviesiems požymiams, šių požymių kontekste pastebimai problematikai. Taip pat analizuojama už šią nusikalstamą veiką kylanti baudžiamoji atsakomybė. Darbe tiriamas ir baudžiamosios bei administracinės atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą atribojimas, atskleidžiant šių atsakomybių rūšių panašumus ir skirtumus.

Pagrindiniai žodžiai: viešosios tvarkos pažeidimas, baudžiamoji atsakomybė, bausmė, administracinė atsakomybė, atribojimas.

This thesis analyses criminal offence set out in Article 284 of the Criminal Code of the Republic of Lithuania (hereinafter – Criminal Code). Thesis provides an overview of the definition of public disorder and its historical development. The focus is mostly put on the constituent elements of that act: object, objective characteristics, subject and subjective characteristics and the issues observed in the context of these characteristics. Criminal liability arising from this criminal offense is also analyzed. Delineation of criminal and administrative liability for public disorder, disclosing similarities and differences of these liabilities, is also analyzed in this thesis.

Key words: violation of public order, criminal liability, penalty, administrative liability, delineation.

TURINYS

ANOTACIJA IR PAGRINDINIAI ŽODŽIAI	2
ĮVADAS	4
1. Viešosios tvarkos pažeidimo samprata ir raida baudžiamojoje teisėje	7
2. Baudžiamosios atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą teisinis pagrindas	10
2.1. Objektas	10
2.2. Objektyvioji pusė	14
2.3. Subjektas	26
2.4. Subjektyvioji pusė	28
3. Baudžiamosios atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą realizavimo formos	32
3.1. Sankcija	32
3.2. Bausmių skyrimas teismų praktikoje	34
3.3. Kitos baudžiamosios atsakomybės realizavimo formos	41
4. Viešosios tvarkos pažeidimų: nusikalstamų veikų ir administracinių nusižengimų panašumai ir atribojimas	44
4.1. Panašumai	44
4.2. Skirtumai	48
IŠVADOS	54
ŠALTINIAI	56
SANTRAUKA	78
SUMMARY	79

IVADAS

Aktualumas. Viešosios tvarkos pažeidimo analizės aktualumas pastebimas pažvelgus į šios nusikalstamos veikos pastarųjų 5 metų statistiką (2016 – 2020 m. duomenys). Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2016 m. buvo užregistruota net 2347 viešosios tvarkos pažeidimai, kurių kiekis 2017 m. padidėjo iki 2457. Ateinančius 3 metus veikų kiekis mažėjo, kol galiausiai 2020 m. buvo užfiksuoti vos 1225 viešosios tvarkos pažeidimai (Informatikos ir ryšių departamentas prie...). Šie duomenys parodo, jog nors viešosios tvarkos pažeidimų kiekis akivaizdžiai mažėja, ši nusikalstama veika vis dar yra pakankamai dažna – 2020 m. duomenimis, per 1 dieną buvo padaromi bent 3 viešosios tvarkos pažeidimai (1225 per metus). Lietuvos teismų 2021 m. baudžiamųjų bylų nagrinėjimo statistiniais duomenimis, 2021 m. pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtos 705 viešosios tvarkos pažeidimo bylos (Lietuvos teismų 2021 metų baudžiamųjų...), kitaip tariant, per 1 dieną išnagrinėtos beveik 2 bylos pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį. Toks dažnas šios veikos pasireiškimas parodo paplitusį šio straipsnio taikymą teismų praktikoje. Būtent dėl dažno šios nusikalstamos veikos kvalifikavimo yra aktualu išanalizuoti šios veikos sudėtį sudarančius požymius, taip pat atskleisti jų problematiką, pastebimą teismų praktikoje, ir kitas kvalifikavimo ypatybes. Ne mažiau aktualu apžvelgti šią veiką ir baudžiamosios atsakomybės kontekste, gilinantis į bausmių skyrimą ir kitas aktualias baudžiamosios atsakomybės formas. Galiausiai, atsižvelgiant į tai, jog viešosios tvarkos pažeidimą įtvirtina tiek Baudžiamasis, tiek ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (toliau – Administracinių nusižengimų kodeksas), šių atsakomybių atskyrimas yra aktualus nustatant už asmens veiksmus taikytinos atsakomybės rūšį.

Originalumas. Per pastaruosius 5 metus Lietuvoje viešosios tvarkos pažeidimo kontekste apgintas 1 magistro darbas, kurį 2017 m. apgynė Milda Krasauskaitė tema „Viešosios tvarkos pažeidimo sudėties analizė“. Mokslinių tyrimų, atliktų šia tema per pastaruosius 5 metus, nepastebėta. Šio darbo originalumas, lyginant jį su apgintu magistro darbu panašia tema, pasireiškia tuo, jog šiame darbe yra analizuojama ne tik viešosios tvarkos pažeidimo sudėtis, tačiau ir baudžiamoji atsakomybė, kylanti už nusikalstamos veikos padarymą, bausmių skyrimas teismų praktikoje, taip pat pažvelgta ir į bausmės vykdymo atidėjimą bei atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės. Be to, atskira darbo dalis skirta administracinės ir baudžiamosios atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą atribojimui, atkreipiant dėmesį ne

tik į skiriamuosius, tačiau ir į sutampančius atsakomybių požymius. Šio darbo originalumas taip pat pasireiškia itin plačia ir visapusiška teismų praktikos analize – apžvelgtos netgi 285 bylos, kurios padėjo atskleisti ne tik analizuojamos veikos ypatumus, tačiau ir pastebimą problematiką ar Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamiems precedentams prieštaraujančią ir kritikuotiną praktiką.

Tikslas. Šio magistro darbo tikslas yra išanalizuoti viešosios tvarkos pažeidimo nusikalstama veiką.

Uždaviniai. Šis darbas turi šiuos esminius uždavinius:

1. Atskleisti viešosios tvarkos pažeidimo objektą ir objektyvius požymius, jų pasireiškimą teismų praktikoje ir pastebimą problematiką;
2. Išanalizuoti šios veikos subjektą ir subjektyvius požymius, jų atskleidimą teismų praktikoje ir pastebėtus šių požymių probleminius aspektus;
3. Išanalizuoti už šią veiką taikomas bausmes bei kitas baudžiamosios atsakomybės formas, kurios yra aktualios šios veikos kontekste;
4. Atskleisti baudžiamosios ir administracinės atsakomybės, taikomos už viešosios tvarkos pažeidimą, panašumus ir skirtumus ir jų pasireiškimą teismų praktikoje.

Objektas. Šio tyrimo pagrindinis objektas yra viešosios tvarkos pažeidimo nusikalstama veika ir už šią veiką kylanti baudžiamoji atsakomybė.

Metodai. Rašant darbą naudotas aprašomasis metodas, atskleidžiant aktualias sampratas, suformuotą doktriną ir teismų praktiką. Taip pat pasitelktas apibendrinimo metodas, naudotas teismų praktikos, teisės doktrinos medžiagos sisteminiui. Naudotas lyginamasis metodas, kurio pagalba viešosios tvarkos pažeidimas nacionalinės teisės ribose lygintas su Lietuvos kaimyninių šalių kriminalizuojamomis veikomis, taip pat dabartinė Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje įtvirtinta nusikalstama veika lyginta su Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos baudžiamajame kodekse (toliau – 1961 m. Baudžiamajame kodekse) kriminalizuotu chuliganizmu. Pasitelktas ir istorinis metodas, kurio pagalba žvelgta į viešosios tvarkos pažeidimo istorinę raidą. Darbe taip pat remtasi analizės metodu, kuris buvo naudojamas išsamiai bei nuosekliai teismų praktikos analizei ir tyrimui.

Svarbiausi šaltiniai. Pagrindinis šio darbo šaltinis yra Baudžiamasis kodeksas. Darbe itin daug dėmesio skirta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo ir apygardų teismų praktikai, kurioje buvo taikytas Baudžiamojo kodekso 284 straipsnis. Taip pat nemažai

remtasi A. Abramavičiaus ir kitų autorių vadovėliu „Lietuvos baudžiamoji teisė. Bendroji dalis. 1 knyga“, 2010 m. Baudžiamojo kodekso Specialiosios dalies komentaru.

1. Viešosios tvarkos pažeidimo samprata ir raida baudžiamojoje teisėje

Viešosios tvarkos pažeidimo norma yra įtvirtinta Baudžiamojo kodekso XL skyriuje, o būtent – 284 straipsnyje. Pagal šį straipsnį baudžiamojon atsakomybėn traukiamas tas, kas viešojoje vietoje įžūliu elgesiu, grasinimais, piktybiškai tyčiodamasis arba vandališkais veiksmais demonstravo nepagarbą aplinkiniams ar aplinkai ir sutrikdė visuomenės rimtį ar tvarką. Straipsnio sankcijoje numatyta, kad asmuo, atlikęs nurodytus veiksmus, baudžiamas viešaisiais darbais arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų (Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, 2000).

Viešosios tvarkos pažeidimas kaip nusikalstama veika savo turiniu nėra nauja. Šios nusikalstamos veikos ištakas galima aptikti dar Pamedės teisyne, priimtame 1340 m. Šiame teisyne buvo numatyti nusikaltimai viešajai tvarkai, iš kurių pažymėtinas kėsinimasis į vokiečių gyvybę, kuris pasireiškė duodant vokiečiui svaigalų pačiam pradžioje iš to indo nenugėrus, taip pat sistemingas neatvykimas į teismą (daugiau kaip 4 kartus), nusikaltėlio tyčinis slėpimas, trukdymas paimti įkaitą ir kt. (Pavilonis *et al.*, 1998, p. 70-71).

Nuo 1961 m. birželio 26 d. įsigaliojusiam 1961 m. Baudžiamajame kodekse buvo įtvirtintas chuliganizmas. Šio kodekso 225 straipsnyje buvo numatyta, kad šiurkštus viešosios tvarkos pažeidimas, rodantis aiškų negerbimą visuomenės, baudžiamas laisvės atėmimu iki 1 metų, arba pataisos darbais tam pačiam laikui, arba bauda iki 50 rublių. Ta pati veika, padaryta asmens, turinčio teistumą už chuliganizmą, arba susijusi su pasipriešinimu valdžios atstovui ar visuomenės atstovui, einančiam viešosios tvarkos palaikymo pareigas, ar su smurtu asmeniui, arba pasižyminti nepaprastu cinizmu ar įžūlumu, arba padaryta itin pavojingo recidyvisto, baudžiama laisvės atėmimu iki 5 metų su ištrėmimu nuo 1 iki 3 metų ar be ištrėmimo (Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Baudžiamasis..., 1961). Jau tuomet chuliganizmas buvo siejamas su piliečių garbės ir orumo pažeminimu, smurtu jų atžvilgiu, pasipriešinimu valdžios ar visuomenės atstovams, einantiems viešosios tvarkos apsaugos pareigas (Deksnys, Kaganas *et al.*, 1974, p. 322).

Viešosios tvarkos pažeidimas vietoj chuliganizmo buvo įtvirtintas tuomet, kai įsigaliojo dabartinis Baudžiamasis kodeksas. Pirmojoje Baudžiamojo kodekso redakcijoje, įsigaliojusioje nuo 2003 m. gegužės 1 d., baudžiamojon atsakomybėn už viešosios tvarkos pažeidimą buvo traukiamas tas, kas viešojoje vietoje įžūliais veiksmais, grasinimais, patyčiomis arba vandališkais veiksmais demonstravo nepagarbą aplinkiniams ar aplinkai ir sutrikdė

visuomenės rimtį ar tvarką. Antroje 284 straipsnio dalyje kriminalizuoti veiksmai to asmens, kuris viešoje vietoje necenzūriniais žodžiais ar nepadoriu elgesiu trikdė visuomenės rimtį ar tvarką. Šis straipsnis buvo keistas du kartus, pirmuoju keitimu 2007 m. liepos 21 d. redakcija įžūlių veiksmų sąvoka buvo pakeista įžūlaus elgesio samprata, o antruoju keitimu, dabartinėje aktualioje redakcijoje, įsigaliojusioje nuo 2017 m. sausio 1 d., patyčių požymis buvo keistas į piktybišką tyčiojimąsi bei panaikinta antroji straipsnio dalis, kuri numatė baudžiamąjį nusižengimą už viešosios tvarkos pažeidimą. Įdomu tai, kad keičiant straipsnį sankcija, numatanti bausmes už atliktą nusikalstamą veiką, keista nebuvo.

Pažvelgus į viešosios tvarkos pažeidimo sampratą ir raidą nacionaliniame baudžiamosios teisės kontekste, įdomu pažvelgti į viešosios tvarkos pažeidimo kriminalizavimą užsienyje, o būtent – į Lietuvos kaimyninių šalių įtvirtinamą kriminalizavimą viešosios tvarkos pažeidimo kontekste. Štai Lenkijos Respublikos baudžiamajame kodekse nėra numatyto atskiro straipsnio, kuris kriminalizuotų būtent viešosios tvarkos pažeidimą tokia ar panašia dispozicija, kaip tai suprantama Lietuvos nacionalinėje teisėje. Visgi minėtame akte galima aptikti atskirų nusikalstamų veikų, kriminalizuojančių vieną ar kelis viešosios tvarkos pažeidimo požymius: 190 straipsnis įtvirtina baudžiamosios grėsmės nusikalstamą veiką, kuri pasižymi grasinimais kitam asmeniui padaryti nusikaltimą jo nenaudai ar artimojo žalai, jei grėsmė kelia asmeniui pagrįstą baimę, kad ji bus įvykdyta, 207 straipsnis numato baudžiamąją atsakomybę už patyčias, 216 straipsnis kriminalizuoja įžeidimą ir kt. (Lenkijos Respublikos baudžiamasis kodeksas, 1997).

Latvijos Respublikos baudžiamajame kodekse, priešingai nei Lenkijos Respublikos baudžiamajame kodekse, viešosios tvarkos pažeidimas yra įtvirtintas atskirame 231 straipsnyje, kriminalizuojančiame patyčias (chuliganizmą). Straipsnio dispozicijoje numatyta, jog patyčios (chuliganizmas) pasireiškia viešosios tvarkos sutrikdymu, akivaizdžia nepagarba visuomenei ar begėdiškumu, ignoruojant visuotinai pripažintas elgesio normas ir trikdant žmonių, institucijų, įmonių ar organizacijų ramybę. 2 dalyje veika kvalifikuojama tokiu atveju, jeigu nusikalstamą veiką padarė asmenų grupė, jei veika susijusi su nukentėjusiojo kūno sužalojimu arba turto sugadinimu ar sunaikinimu, jei priešinamasi institucijos atstovui ar asmeniui, kuris siekia pažeisti viešąją tvarką, jei veika buvo padaryta naudojant ginklus, taip pat kitus daiktus, naudojamus kūno sužalojimui (Latvijos Respublikos baudžiamasis kodeksas, 1998).

Taigi, Latvijos Respublikos baudžiamasis kodeksas numato panašesnę į viešosios tvarkos pažeidimą veiką, šiek tiek išplėsdamas dispoziciją ir ją papildydamas ir kitais požymiais. Pagrindinis skirtumas pastebimas aplinkybių, kvalifikuojančių veiką, kontekste, kadangi nacionalinis baudžiamasis kodeksas veiką kvalifikuojančių aplinkybių nenumato.

Aptarus teorinį ir istorinį viešosios tvarkos pažeidimo aspektus, pereitina prie požymių, sudarančių baudžiamosios atsakomybės pagrindą – nusikalstamos veikos sudėties (Piesliakas, 2004, p. 455). Pagal Baudžiamojo kodekso 2 straipsnio 4 dalį, pagal baudžiamąjį įstatymą atsako tik tas asmuo, kurio padaryta veika atitinka baudžiamojo įstatymo numatytą nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo sudėtį. Teisės moksle teisės pažeidimas yra analizuojamas taikant teisės pažeidimo sudėties kategoriją. Tai yra tam tikras algoritmas, kuris leidžia ištirti realaus gyvenimo faktus (asmenų veikas), susieti juos su teisės reikalavimais ir nustatyti, ar padaryta veika laikytina teisės pažeidimu (Lastauskienė, 2020, p. 226).

Nusikalstamų veikų sudėtys gali būti skirstomos į pagrindines, kvalifikuotas ir privilegijuotas (Piesliakas, 2009, p. 200), kvalifikuojančioje sudėtyje nustatant pavojingumą didinančias (Vosyliūtė, 2013, p. 130), o privilegijuotoje – mažesnio pavojingumo sudėtis¹. Visgi viešosios tvarkos pažeidimas numato tik vieną – pagrindinę – nusikalstamos veikos sudėtį, įstatymų leidėjui neišskiriant pavojingesnių ar mažiau pavojingų šios veikos sudėčių, todėl šiuo atveju toks sudėčių skirstymas nėra aktualus.

Tradiciniame nusikalstamos veikos sudėties modelyje skiriamos šios sudedamosios dalys: objektyvieji ir subjektyvieji nusikalstamos veikos sudėties elementai (Piesliakas, 2009, p. 192-193). Visgi teismų praktikoje ir baudžiamosios teisės doktrinoje skiriami šie nusikalstamos veikos sudėties elementai: objektas, objektyvioji pusė, subjektas, subjektyvioji pusė (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 173), kurių pagalba ir analizuotina viešosios tvarkos pažeidimo sudėtis.

¹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

2. Baudžiamosios atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą teisinis pagrindas

2.1. Objektas

Svarbiausias veiksnys, nulemiantis žmogaus poelgio pavojingumą ir baudžiamąjį teisinį jo vertinimą, yra vertybės arba gėriai, kuriems šis poelgis daro žalą ar kelia pavojų (Piesliakas, 2009, p. 222). Tai, į ką yra nukreipta nusikalstama veika, kam nusikalstama veika padaroma žala ar sukeliama žalos padarymo grėsmė yra laikoma nusikalstamos veikos objektu, kuris laikomas pagrindiniu nusikaltimo sudėties požymiu, įrodinėtiniu tiriant visas baudžiamąsias bylas (Piesliakas, 1996, p. 57). Pažymėtina, kad baudžiamosios teisės doktrinoje nėra vienos nuomonės dėl nusikalstamos veikos objekto, juo siūloma laikyti interesus, teisinius gėrius arba visuomeninius santykius kartu su teisinėmis normomis (Abramavičius et al., 2019, p. 185). Visgi objektas analizuotinas laikantis pozicijos, kad šis sudėties elementas apibrėžtinai kaip teisinis gėris, kuris, atliekant nusikalstamus veiksmus, yra pažeidžiamas.

Kuomet vietoj viešosios tvarkos pažeidimo buvo įtvirtinta baudžiamoji atsakomybė už chuliganizmą, šios veikos pagrindinis objektas buvo viešoji tvarka. Šis objektas galėjo būti pažeidžiamas tiek tiesiogiai, tiek ir per poveikį papildomiems objektams, tokiems kaip žmogaus sveikata arba turtas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. spalio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Analizuojant dabartinio Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje įtvirtintą nusikalstamą veiką per objekto prizmę, pagrindinis viešosios tvarkos pažeidimo objektas ir yra viešoji tvarka, o papildomi objektai – žmogaus sveikata, laisvė, orumas ir nuosavybė (Fedosiuk *et al.*, 2010, p. 442).

Svarbu atkreipti dėmesį, kad tiesioginis objektas yra būtinas kaip tos veikos sudėties elementas, tuo tarpu fakultatyvusis objektas nėra būtinas atitinkamo nusikaltimo sudėties elementas ir jo (ne)egzistavimas nedaro įtakos veikai kvalifikuoti, kadangi yra pažeidžiamas ne visais, o tik tam tikrais atvejais (Steponavičiūtė, 2020, p. 111). Analogiška situacija matoma ir žvelgiant į viešosios tvarkos pažeidimo objektą – tiesioginis objektas, t. y. viešoji tvarka, yra būtinas visais atvejais veiką kvalifikuojant pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį, tuo tarpu minėti papildomi (fakultatyvieji) objektai traukiant asmenį baudžiamojon atsakomybėn būtini nėra. Visgi juos aptarti yra svarbu siekiant pilnai suprasti šios veikos sudėtį ir jos elementus.

Baudžiamojo kodekso XL skyrius, kuriam priklauso viešosios tvarkos pažeidimo straipsnis, nustato nusikaltimus ir baudžiamuosius nusižengimus viešajai tvarkai. Taigi, gramatiškai aiškinant įstatymą matoma, jog jau pats skyriaus pavadinimas suponuoja

pagrindinį viešosios tvarkos pažeidimo objektą – viešąją tvarką. Viešoji tvarka galėtų būti apibūdinama kaip padėtis ar veikimo būdas, atitinkantis visuomenės reikalavimus. Viešoji tvarka paprastai susiklosto remiantis įvairiomis socialinėmis normomis ir turi tikslą užtikrinti žmonių suderintus ir jiems naudingus tarpusavio santykius (Pavilonis *et al.*, 2001, p. 137). Šis objektas aiškintinas kaip tam tikrų visuomenėje nusistovėjusių taisyklių visuma (Gruodytė *et al.*, 2017, p. 653).

Iš viešosios tvarkos apibūdinimo baudžiamojoje doktrinoje galima pastebėti, kad šis objektas yra vertinamasis ir neturi konkretaus, baigtinio pasireiškimo sąrašo. Tai reiškia, jog šis požymis baudžiamajame įstatyme ir jurisprudencijoje universaliais kriterijais neapibrėžtas ir jo kintantis norminis turinys išvelgiamas remiantis ne vien jį nustatančio įstatymo tekstu ir (ar) jurisprudencija, bet ir vertinamųjų faktų kontekste *ad hoc* jį interpretuojančio subjekto teisine sąmone (Veršekys, 2016, p. 238).

Viešoji tvarka, remiantis teismų praktika, gali būti vertintina kaip visuomenės narių bendrabūvio tvarka, žmonių bendravimas viešose erdvėse, kuris turi būti grindžiamas kultūros tradicijomis, pagarbos, tolerancijos principais, asmens saugumas, moralinių–kultūrinių tradicijų apsauga ir dvasinis komfortas viešajame gyvenime (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje), taip pat ir kitos visuotinai priimtos elgesio taisyklės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje), kurių baigtinio sąrašo nei baudžiamoji doktrina, nei teismų praktika nenumato. Galima teigti, jog viešosios tvarkos objekto nustatymo veikoje klausimas paliekamas teisę taikančio subjekto prerogatyvai.

Žvelgiant į papildomus (fakultatyvius) viešosios tvarkos pažeidimo objektus, o būtent, į sveikatos objektą, žmogaus sveikata lietuvių kalbos žodyne apibūdinama kaip organizmo būklė, kai normaliai veikia visi organai; bendra organizmo būklė (lietuvių kalbos žodynas). Šis gėris yra saugomas ir aukščiausioje nacionalinėje teisėje, kadangi pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucijos) 53 straipsnio 1 dalį, valstybė rūpinasi žmonių sveikata (Lietuvos Respublikos Konstitucija, 1992). Nors sveikatos apsaugai įstatymų leidėjas baudžiamajame įstatyme įtvirtina visą XVIII skyrių, skirtą nusikalstamoms veikoms, susijusioms su žmogaus sveikatos apsauga, viešosios tvarkos pažeidimu šis gėris taip pat gali būti pažeidžiamas, sukeltant fizinį skausmą² ar nežymiai sutrikdant asmens sveikatą³.

² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2022 m. vasario 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

Kitas papildomas analizuojamos nusikalstamos veikos objektas – laisvė – pagal lietuvių kalbos žodyną yra suprantama kaip subjekto galėjimas reikšti savo valią, įsisąmoninus gamtos ir visuomenės dėsnius (lietuvių kalbos žodynas). Žmogaus laisvė, kaip tai apibrėžiama Konstitucijos 18 straipsnyje ir 20 straipsnio 1 dalyje, yra prigimtinė ir neliečiama. Šiam įstatymo saugomam gėriui ginti Baudžiamajame kodekse yra skirtas XX skyrius. Nors laisvės objekto apibrėžimo teismų praktikoje šios veikos kontekste neaptinkama, galima rasti pavyzdžių, kuomet atliekant viešosios tvarkos pažeidimą neabejotinai apribojama ir (ar) pažeidžiama asmens teisė į laisvę, pavyzdžiui, asmens laisvė reikšti savo valią⁴ ar laisvė užsiimti norima veikla, dirbti⁵.

Kitas objektas – orumas, baudžiamosios teisės prasme siejamas su tuo, kaip pats žmogus save vertina, su jo požiūriu į save (Nocius *et al.*, 2009, p. 195). Šį bendrąjį vertinimą kiekvienas asmuo įgyja be asmeninių pastangų – užtenka gimti civilizuotoje visuomenėje, kad turėtum šį vertingumo laipsnį (Vaišvila, 2005, p. 53). Pažymėtina, kad asmens orumas saugomas ir civilinėje teisėje, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinio kodekso) 1.114 straipsnyje numatant šios asmeninės neturtinės teisės ir vertybės apsaugą (Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, 2000). Jį pažeidus, ši teisė gali būti ginama bendrais civilinių teisių gynimo būdais (Taminskas *et al.*, 2001, p. 236), tačiau veiksams tapus nusikalstamiems, asmens orumas gali būti ginamas ir baudžiamojoje teisėje apibrėžtomis priemonėmis taikant Baudžiamojo kodekso XXII skyriaus nuostatas. Orumas gali būti pažeidžiamas ir atliekant viešosios tvarkos pažeidimą. Teismų praktikoje orumo pažeidimas būtent šios veikos kontekste gali pasireikšti pažeminimu kitų žmonių akivaizdoje⁶, neapykantos asmens rasei skatinimu⁷ ir kitais veiksmais, kuriais yra siekiama asmenį pažeminti, sumenkinti ar kitaip pažeisti jo orumą.

Galiausiai, nuosavybės neliečiamumo užtikrinimas reiškia savininko, kaip subjektinių teisių turėtojo, teisę reikalauti, kad kiti asmenys nepažeistų jo teisių ir valstybės pareigą ginti bei saugoti nuosavybę nuo neteisėto kėsینimosi į ją (Drakšienė *et al.*, 2009, p. 279). Šis objektas yra ginamas bei saugomas ir Konstitucijoje, kurios 23 straipsnis įtvirtina, kad nuosavybė yra neliečiama bei jog nuosavybės teises saugo įstatymai. Šis objektas, kaip ir kiti minėti objektai, yra ginamas ir kitais Baudžiamojo kodekso straipsniais, jo apsaugai skirtas

⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. liepos 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

visas XXVIII skyrius. Visgi viešosios tvarkos pažeidimo kontekste nuosavybės objekto pažeidimas įžvelgiamas tuomet, kai veikos padarymo metu yra atliekami veiksmai, susiję su svetimo turto sugadinimu⁸ ar sunaikinimu⁹.

Su nusikalstamos veikos objektu yra susijęs ir nusikalstamos veikos dalykas – tai tie materialaus pasaulio daiktai, į kuriuos tiesiogiai kėsinantys pažeidžiami teisiniai gėriai (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 173-174). Dalykas, pavyzdžiui, svetimo prekių ar paslaugų ženklo naudojimo veikoje yra svetimas prekės ar paslaugų ženklas ir tokiu ženklu pažymėtos prekės (Levon, 2016, p. 268), vagystės ir plėšimo dalyku gali būti tik materialus judamas turtas (Fedosiuk, 2004, p. 84). Sistemiskai aiškinant dalyko sampratą viešosios tvarkos pažeidimo kontekste galima pastebėti, kad atliekant viešosios tvarkos pažeidimą, priešingai nei nurodytose veikose, yra kėsinamasi iš esmės į nematerialius daiktus. Visgi, kaip galima pastebėti iš aptartų viešosios tvarkos pažeidimo objektų, dalykas gali būti nustatomas ir šios veikos kontekste. Nors teismų praktikos analizėje dalyko nustatymo pavyzdžių nepastebėta, manytina, jog dalykas šios veikos kontekste galėtų būti nustatomas tuomet, kai yra pažeidžiamas nuosavybės fakultatyvusis objektas¹⁰, t. y. sugadinami ar sunaikinami materialūs daiktai.

Taigi, apibendrinant galima pastebėti, jog tik pagrindinis – viešosios tvarkos – objektas yra nustatomas kiekvieną kartą inkriminuojant šią veiką. Kiti, fakultatyvieji, objektai įprastai teismų praktikoje kvalifikuojami nėra, tačiau išsami visų galimų viešosios tvarkos pažeidimo objektų analizė naudinga perprantant šios veikos sudėtį ir įgijant platesnį supratimą apie veikos kvalifikavimo ypatumus. Dalykas, kaip viešosios tvarkos pažeidimo sudėties požymis, nors ir nėra kvalifikuotinas visais atvejais asmenį traukiant baudžiamojon atsakomybėn pagal šį straipsnį, tačiau gali būti nustatomas tuomet, kai pažeidžiamas nuosavybės objektas.

⁸ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. lapkričio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. spalio 6 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. kovo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 20 d. teismų praktikos apžvalga Nr. AB-54-1.

¹⁰ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

2.2. Objektyvioji pusė

Kitas veikos sudėties elementas – objektyvioji pusė – tai išorinis pavojingo kėsینimosi, kuriuo pažeidžiami baudžiamojo įstatymo saugomi teisiniai gėriai, pasireiškimas (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 201). Kadangi baudžiamųjų teisės pažeidimų rūšių yra labai daug, todėl ir objektyvieji veikos požymiai gali būti labai įvairūs (Wessels, 2003, p. 61).

Kiekviena veika turi labai daug ją individualizuojančių ir jos objektyviąją pusę apibūdinančių požymių, iš kurių būtinasis požymis yra tik veika. Kitų požymių gali ir nebūti aprašant konkrečias nusikalstamų veikų sudėtis (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 201). Nagrinėjamos viešosios tvarkos pažeidimo veikos objektyvieji požymiai yra veika, jos padariniai, priežastinis ryšys, veikos padarymo būdas ir vieta (Fedosiuk *et al.*, 2010, p. 442), todėl, vadovaujantis šiais požymiais, ir analizuotina viešosios tvarkos pažeidimo objektyvioji pusė.

Veiką analizuojant laikantis dispozicijoje išdėstytų elementų eiliškumo, analizė pradėtina nuo vietos. Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio kontekste būtinas veikos požymis yra tas, jog veika turi būti atlikta viešoje vietoje. Nustatyti, kas yra viešoji vieta yra svarbu dėl to, kad būtų tinkamai taikomos teisės normos, nes kai kurie veiksmai, padaryti viešosiose vietose gali būti pripažinti pažeidimais, nusižengimais ar net nusikaltimais, ir priešingai, ne viešosiose vietose – privačiose valdose turi būti ginamos tokios žmonių teisės kaip teisė į privatų gyvenimą ir jo slaptumą ir pan. (Šimkaitytė-Kudarauskė, 2011, p. 200).

Pagal teismų praktiką viešoji vieta yra tokia, kurioje nusikalstamos veikos padarymo metu yra ar turi teisę lankytis kiti asmenys, kurie dėl kaltininko veiksmų patirs nepatogumų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 15 d. nutartis civilinėje byloje). Kitais įvykio vietoje galinčiais atsirasti asmenimis laikomi tiesiogiai įvykyje nedalyvaujantys asmenys (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Vieša vieta teismų praktikoje gali būti pripažįstama gatvė¹¹, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 2-ojo sektoriaus nuteistųjų valgykla¹², Kauno technologijos universiteto Panevėžio technologijų ir verslo fakulteto aikštelė¹³, vieta prie lombardo¹⁴, naktinis baras¹⁵, Telšių

¹¹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. birželio 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁵ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. birželio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

centrinis stadionas¹⁶, prie bendruomenės namų esanti automobilių stovėjimo aikštelė¹⁷, koncertų salės rūbinė¹⁸ ir kt. Vieta šios veikos kontekste turi būti tokia, kuri yra vieša ir kurioje nevaržomai gali lankytis kiti pašaliniai žmonės, nesvarbu, ar priešingų teisei veiksnių metu žmonės toje vietoje lankėsi, ar ne.

Atkreiptinas dėmesys, kad teismų praktikoje galima rasti pavyzdžių, kuomet ir privati valda yra pripažįstama vieša vieta šios veikos kontekste, pavyzdžiui, viešąja vieta pripažinta ūkio teritorija, kuri yra atviroje vietovėje¹⁹, privataus namo kiemas (vienkiemis)²⁰, gyvenamojo namo kiemas²¹. Viena vertus, viešoji vieta yra viešoji erdvė, į kurią turi teisę patekti kiti asmenys be kaltininko leidimo ir kurioje būnant asmeniui keliami tam tikri elgesio reikalavimai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. sausio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kita vertus, praktikoje taip pat pripažįstama, jog viešąją tvarką galima pažeisti ir veikiant privačioje aplinkoje, kurioje nėra pašalinių asmenų, nes viešoji tvarka pažeidžiama jeigu veiksmai, padaryti privačioje aplinkoje, sudaro nepatogumų, sutrikdo asmenis, esančius kitoje vietoje, arba suardo jų normalią, įprastą gyvenseną, taigi pažeidžia jų teisę į normalią ir ramią aplinką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Manytina, kad šiuo atveju keliant klausimą, ar privati valda gali būti laikoma viešąja vieta šio straipsnio kontekste, svarbu atsižvelgti į tai, ar toje vietoje buvo pašalinių asmenų ir ar į vietą turėjo galimybę patekti kiti asmenys – toks vertinimas yra individualus kiekvienoje situacijoje, todėl vieningos nuomonės dėl privačios valdos visais atvejais laikymo viešąja vieta būti negali.

Baudžiamoji atsakomybė pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį taikytina už nepagarbos aplinkiniams ar aplinkai demonstravimą viešoje viešoje vietoje vienu iš įvardytų būdų (įžūliu elgesiu, grasinimais, piktybiškai tyčiojantis ar vandališkais veiksmais), jei tai sukėlė numatytų padarinių ir dėl tokių asmens veiksnių buvo sutrikdyta visuomenės rimtis ar tvarka bei kartu įgyvendinta materialioji nusikaltimo sudėtis (Gruodytė *et al.*, 2017, p. 662). Dispozicijoje nurodyti keli viešosios tvarkos pažeidimo būdai. Teismo nuosprendyje turi būti nurodoma, kokie konkretūs veiksmai pripažįstami įžūlūs, kokie – grasinimais, o kokie – patyčiomis ar vandališkais veiksmais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 25 d.

¹⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁷ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁸ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. sausio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2018 m. rugsėjo 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²⁰ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2014 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²¹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2015 m. balandžio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

nutartis baudžiamojoje byloje). Tai, kad veikos būdai dispozicijoje išskirti žodžiu „ar“, parodo, kad jie yra alternatyvūs, o tai suponuoja, kad baudžiamajai atsakomybei už viešosios tvarkos pažeidimą kilti pakanka vieno iš nurodytų būdų atlikimo, žinoma, esant visiems kitiems būtiniams veikos požymiams. Šioje vietoje svarbu atkreipti dėmesį, jog tokia šios veikos straipsnio struktūra ir sudėtis leidžia daryti išvadą, kad ši veika pasižymi sudėtingąja sudėtimi, o būtent – sudėtingąja sudėtimi su alternatyviais veiksmais, kas reiškia, jog bent vieno iš jų atlikimas yra pakankamas baudžiamajai atsakomybei kilti (Abramavičius, 2019, p. 180). Kitaip tariant, kvalifikuojant veiką kaip viešosios tvarkos pažeidimą nebūtina visų veikos padarymo būdų ar kelių padarymo būdų visuma, nors tokia situacija gali susidaryti²², kvalifikuojant veiksmus kaip, pavyzdžiui, įžūlius ir vandališkus²³, veiką padarant įžūliu elgesiu ir grasinimais²⁴, įžūliu elgesiu, grasinimais ir vandališkais veiksmais²⁵ ir pan.

Žvelgiant į galimus veikos pasireiškimo būdus, įžūlus elgesys, kuris teismų praktikoje kvalifikuojamas bene dažniausiai, reiškia agresyvų, moralės požiūriu nepriimtina, aplinkinius šokiruojantį veikimą ar neveikimą, kuriuo sutrikdoma visuomenės rimtis ar viešoji tvarka. Toks elgesys gali būti fizinis smurtas prieš žmogų, trukdymas kitiems žmonėms dirbti, mokytis, ilsėtis ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Įžūliems veiksams gali būti prilygintas ir kitoks visuomenę šokiruojantis elgesys, tarkime, ypač žiaurus elgesys su gyvūnais ar toks asmens elgesys, kai paminamos bet kurios tautos tradicijos (Gruodytė *et al.*, 2017, p. 668).

Įžūlus elgesys praktikoje dažniausiai pasireiškia fizinio smurto naudojimu prieš asmenį, pavyzdžiui, muštinėmis²⁶, fizinio skausmo sukėlimu²⁷, nežymiu sveikatos sutrikdymu²⁸, tąsytu už plaukų, draskymu²⁹ ir kitokiais smurtinio pobūdžio veiksmais³⁰. Šiame kontekste svarbu pažymėti, kad fizinio skausmo sukėlimas ar nežymus sveikatos sutrikdymas asmenį traukiant baudžiamojon atsakomybėn už viešosios tvarkos pažeidimą atskirai neinkriminuotini, nes juos apima viešosios tvarkos pažeidimo norma (Fedosiuk *et al.*, 2010, p.

²² žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. spalio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²³ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2020 m. kovo 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²⁴ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2020 m. vasario 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²⁵ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

²⁷ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. spalio 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

²⁸ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gruodžio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

²⁹ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³⁰ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

444). Taigi, veika, kvalifikuotina pagal Baudžiamojo kodekso 140 straipsnio 1 dalį, yra veikos, kvalifikuotinos pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį, sudėtinė dalis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Tokia sudėtis galėtų būti laikoma sudėtine, kadangi apima kelias nusikalstamas veikas, o būtent šiuo atveju – ne visus sveikatos sutrikdymus, o tik fizinio skausmo sukėlimą ir nežymų sveikatos sutrikdymą (Veršekys, 2012, p. 209).

Visgi įžūlus elgesys gali būti ir kitokio, ne tik smurtinio, pobūdžio šokiruojantis elgesys, pavyzdžiui, gatvėje keliant triukšmą, keikiantis, plūstant nukentėjusįjį įvairiais keiksmazodžiais, spjaudant saulėgrąžas ant nukentėjusiojo batų³¹, nuimant nukentėjusiajam nuo veido regėjimo akinius ir juos užminant³², išplūstant nukentėjusiąsias necenzūrinius žodžiais, demonstruojant lytinį organą³³, tyčia partrenkiant šunį, taip jį suluošinant³⁴, viešoje vietoje šaudant iš šaunamojo ginklo³⁵. Pažymėtina, kad įžūlus elgesys gali būti pripažįstamas ir toks elgesys, kuomet asmuo neužtikrino žmonių saugumo neapsaugojęs jų nuo jam priklausančių šunų puolimo ir sukandžiojimo (Vilniaus apygardos teismo 2022 m. kovo 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Svarbu atkreipti dėmesį, kad įžūlus elgesys, priešingai nei kiti šios veikos pasireiškimo būdai, gali būti padaromas ir neveikimu. Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje numatyta „įžūlių veiksmų“ sąvoka buvo pakeista į „įžūlaus elgesio“ sąvoką dėl to, kad buvo siekta nustatyti, jog viešosios tvarkos pažeidimai apimtų galimus atvejus, kai jie padaromi neveikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. liepos 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Vis tik teismų praktikoje atlikus įžūlaus elgesio, pasireiškiančio neveikimu, pavyzdžių paiešką tokių kvalifikavimo variantų nepastebėta. Tikėtina, kad toks elgesio pasireiškimas neveikimu yra labiau teorinis, nei praktinis.

Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje numatyta veika gali pasireikšti ir grasinimais. Grasinimas – tai žmonių bauginimas žodžiais ar veiksmais (garsus rėkimas, šaudymas, pavojų keliančių daiktų demonstravimas (mojavimas peiliu, lazda, grasinimas ginklu) ir pan.) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Baudžiamojoje teisėje susiformavo nuostata, kad juridinę reikšmę turi tik realūs grasinimai

³¹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³² žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. spalio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

³³ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2013 m. gegužės 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. sausio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³⁵ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

(Fedosiuk, 2001, p. 114), tai yra tokie grasinimai, kurie nukentėjusiam asmeniui sudaro pagrįstą įspūdį, kad jie gali būti įgyvendinti.

Viešosios tvarkos pažeidimo kontekste grasinimai dažniausiai pasireiškia grasinimu fiziniu smurtu, pavyzdžiui, grasinimai paskandinti nukentėjusįjį Nemune, susidoroti su jo šeima³⁶, grasinimas asmenį „nuploti“³⁷, „nudausti“³⁸, grasinimas fiziniu susidorojimu³⁹, grasinimas panaudoti fizinį smurtą nukentėjusiojo atžvilgiu⁴⁰, grasinimas, kad „po vieną nevaikšiotų, kad jiems bus ragas ir jie lavonai“⁴¹. Grasinimai taip pat gali pasireikšti ir kitokio pobūdžio grasinimais, pavyzdžiui, padegti šašlykinę⁴², padegti automobilį, išdaužyti buto langus⁴³ ir pan. Pažymėtina, kad grasinimai gali būti išreikšti ir kita, pavyzdžiui, rusų kalba⁴⁴. Atkreiptinas dėmesys, kad Baudžiamojo kodekso 284 straipsnis apima nusikalstamą veiką, įtvirtintą Baudžiamojo kodekso 145 straipsnio 1 dalyje (grasinimą), todėl veiką vertinant kaip viešosios tvarkos pažeidimą minėtas straipsnis kartu su viešosios tvarkos pažeidimu nėra inkriminuojamas (Gruodytė *et al.*, 2017, p. 669, 674). Taigi, grasinimai šio straipsnio kontekste gali būti įvairūs ir nukreipti ne tik į asmens gyvybę ar sveikatą, nors tokio pobūdžio grasinimai praktikoje pastebimi bene dažniausiai.

Kitas alternatyvus veikos būdas – patyčios – tai demonstratyvus ciniškas žmonių orumo ir garbės žeminimas įvairiais žodžiais ir veiksmais (vadinant žmogų žeidžiančiais žodžiais, atliekant žeidžiančius veiksmus ar rodant atitinkamus gestus, apipilant skysčiu ar apspjaudant, juokiantis iš neįgalaus, ligonio ar seno žmogaus ir pan.) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kiekvienu konkrečiu atveju būtina įvertinti ir patyčių pobūdį, t. y. ar jos iš tiesų buvo piktybinės, ciniškos, ir kitas faktines aplinkybes, pavyzdžiui, iš kokio asmens buvo tyčiojama, ar tai buvo labiau pažeidžiami asmenys. Tyčiojama gali būti tiek žodžiais, tiek veiksmais (Gruodytė *et al.*, 2017, p. 669).

Praktiškai patyčios gali pasireikšti išvadinant nukentėjusiąją necenzūriniais žodžiais, apipilant jos galvą, veidą ir prekes fekalijomis smirdinčiu skysčiu⁴⁵, plūstantis necenzūriniais žodžiais, suduodant delnu neįgaliojo vežimėlyje sėdinčiam nukentėjusiajam į galvą, išverčiant

³⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³⁷ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. gruodžio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

³⁸ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. sausio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

³⁹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁴⁰ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugpjūčio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

⁴¹ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁴² žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁴³ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁴⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁴⁵ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. gruodžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

jį iš neįgaliojo vežimėlio ant žemės⁴⁶, demonstratyviai žeminant nukentėjusiosios orumą įvairiais įžeidžiančiais, necenzūriniais žodžiais, piktybiškai tyčiojantis iš nukentėjusiosios sutuoktinio nusimaunant kelnes ir demonstruojant nuogą užpakalį, šaukiant necenzūrinčius, įžeidžiančius žodžius, liepiant dingti iš Lietuvos⁴⁷, aplaistant vandeniu viešoje vietoje ir tyčiojantis, sakant, kad asmuo apsišlapino⁴⁸. Kaip galima pastebėti iš pateiktų teismų praktikos pavyzdžių, tyčiojimasis gali būti atliekamas ne tik užgauliais, menkinančiais žodžiais, tačiau taip pat ir veiksmais, kurie asmenį pažemina ir pažeidžia jo teisę į orumą.

Galiausiai, viešosios tvarkos pažeidimas taip pat gali pasireikšti ir vandališkais veiksmais. Vandalizmas – tai betikslis, beprasmiškas, nemotyvuotas kultūros, meno vertybių, kitokio turto niokojimas parkuose, skveruose, kapinių, kultūros ir kulto pastatų, namų fasadų, vitrinų ir kitokių objektų dergimas, niokojimas bei naikinimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Pritartina nuomonei, kad paprastas turto sugadinimas ar sunaikinimas, neturint tyčios sutrikdyti viešąją tvarką, turėtų būti kvalifikuojamas pagal kitus baudžiamojo įstatymo straipsnius, pavyzdžiui, Baudžiamojo kodekso 187 straipsnį (Veršekys, 2013, p. 257).

Vandalizmu teismų praktikoje laikomas išpurškimas aerozoliniais dažais keturių keleivinių vagonų išorę, dalį šių vagonų langų, taip subjaurojant vagonus, kurie turi istorinę, kultūrinę vertę⁴⁹, trenkimas kūju ne mažiau kaip keturiolika kartų į memorialinę lentą, skirtą prieš okupantus kovojusiam asmeniui atminti, ir jos sunaikinimas⁵⁰, užrašų aerozoliniais dažais išpurškimas ant Mažesniųjų brolių konventualų (pranciškonų) ordino vienuolyno ansamblių juosiančios tvoros fasado sienos, esančios Vilniaus senamiestyje⁵¹. Pažymėtina, kad vandališkais veiksmais pripažintina ne tik istorinę, kultūrinę ar kitokią visuomeninę vertę turinčio turto sugadinimas ar sunaikinimas, tačiau ir kitokio turto sugadinimas ar sunaikinimas, kai jis yra betikslis, beprasmiškas, padaromas viešoje vietoje ir kai tokiais veiksmais sutrikdoma viešoji tvarka. Pavyzdžiui, vandališkais veiksmais pripažįstamas spyrimas į važiuojančio automobilio galinį kairės pusės žibintą ir jo suskaldymas⁵², nukentėjusiajam dėl subjekto smurtinių veiksmų nukritus ant grindų jo kišenėje buvusio tėvo telefono sudaužymas⁵³, kavinės

⁴⁶ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2017 m. spalio 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

⁴⁷ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. rugsėjo 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

⁴⁸ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. spalio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁴⁹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. vasario 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵⁰ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵¹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. vasario 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵² žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵³ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

stalų, suolų stumdymas, jų vartymas, bokalų daužymas⁵⁴, automobilio niokojimas ir gadinimas su strypu⁵⁵ ir pan.

Priešingai, vandališkais veiksmais nebus laikomas, pavyzdžiui, svetimo turto (automobilio) sugadinimas privataus asmens ūkio teritorijoje⁵⁶, kadangi bet kokio turto, neatsižvelgiant į jo vietą, paskirtį, kultūrinę, inžinerinę ir socialinę vertę, gadinimas negali būti vertinamas kaip vandalizmas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. lapkričio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Galima aptikti ir tokios praktikos, kurioje automobilio sugadinimas nebuvo pripažintas vandališkais veiksmais tuo pagrindu, kad automobilis neturi kultūrinės, istorinės ar kitokios viešosios socialinės vertės (Šiaulių apygardos teismo 2021 m. spalio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Visgi apibendrinant tai, kas išdėstyta, peršasi išvada, jog kuomet veikoje yra nustatomi kiti būtini viešosios tvarkos pažeidimo požymiai, turto sunaikinimas ar sugadinimas kvalifikuotinas kaip viešosios tvarkos pažeidimas, inkriminuojant vandališkų veiksmų požymį.

Kiekvienam nusikaltimui ar baudžiamajam nusižengimui būtina veika, kuri suprantama kaip poelgis, pasireiškiantis išoriškai – jį galima stebėti, matyti, girdėti, pajusti (Piesliakas, 2004, p. 467). Veika apima dvi žmogaus elgesio pasireiškimo formas: aktyviają (veikimą) ir pasyviają (neveikimą) (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 203). Tinkamai atskirti veikimo ir neveikimo nusikaltimus, anot Jean Pradel, padeda ispanų teorija: veikimo nusikaltimu pažeidžiamas draudžiantysis arba ko nors daryti neleidžiantis įstatymas, o neveikimo nusikaltimu pažeidžiamas nurodantysis arba ką nors daryti įpareigojantis įstatymas (Pradel, 2001, p. 223-224). Kitaip tariant, veikimas pasižymi aktyviais nusikalstamais veiksmais, tuo tarpu neveikimas – pasyvumu, tam tikrų įstatymų nustatytų įpareigojimų nevykdymu. Viešosios tvarkos pažeidimas šiame kontekste yra įdomus tuo, jog pasireiškia veikimu, tačiau turi vieną būdo požymį – įžūlų elgesį, kuris gali būti padaromas ir neveikimu.

Viešosios tvarkos pažeidimo objektyviojoje pusėje numatytas nepagarbos aplinkiniams ar aplinkai demonstravimo požymis. Būtent šis požymis ir apibūdina veiką viešosios tvarkos pažeidimo kontekste. Pasak Pauliaus Veršekio, įžūlus elgesys, vandališki veiksmai, grasinimai ar patyčios visada bus ir atitinkama nepagarbos aplinkiniams demonstravimo forma. Tai nulemia, kad veikos ir būdo objektyviosios pusės požymiai šioje sudėtyje vertinami kartu ir neatsietai (Veršekys, 2013, p. 257). Analogiškos pozicijos laikomasi ir teismų praktikoje,

⁵⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵⁵ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. kovo 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

nurodant, kad atliekant bet kurį iš alternatyvių viešosios tvarkos pažeidimo veiksmų bus demonstruojama nepagarba aplinkiniams ar aplinkai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Aiškinant veikos požymį gramatiniu įstatymo aiškinimo metodu galima pastebėti, jog tarp veikos požymių įterptas jungtukas „ar“, kuris parodo, jog šie požymiai yra alternatyvūs. Kitaip tariant, įstatymas įtvirtina, kad nusikalstamais veiksmais gali būti demonstruojama nepagarba arba aplinkiniams, arba aplinkai. Svarbu atskirti, jog nepagarbos demonstravimas aplinkiniams pasireiškia tuomet, kai atliekant nusikalstamus veiksmus aplink yra kitų žmonių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Pavyzdžiui, kitų asmenų akivaizdoje metant šaligatvio plytelės betoninę nuolaužą nukentėjusiajam į veidą⁵⁷, kitų asmenų akivaizdoje naudojant smurtą⁵⁸ ar purškiant dujų balionėliu į veidą⁵⁹. Tuo tarpu jei nusikalstamų veiksmų metu aplink žmonių nėra, nustatomas nepagarbos demonstravimo aplinkai požymis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Pavyzdžiui, naktį spardant ir apgadinant automobilius⁶⁰, naktį išdaužiant automobilio stiklus, žibintus, sugadinant radiatoriaus groteles⁶¹.

Visgi analizuojant teismų praktiką pastebėtina tendencija, jog dažniausiai yra nustatomi abu veikos elementai – tiek nepagarbos demonstravimas aplinkiniams, tiek aplinkai, kurie konstatuojami kuomet, pavyzdžiui, dienos metu prekybos centre naudojamas fizinis smurtas apsaugos darbuotojo atžvilgiu⁶², viešojo transporto stotelėje priėjus prie nukentėjusiojo šaukiama „Lietuva lietuviams“ ir naudojamas fizinis smurtas⁶³, ant pėsčiųjų tako prie parduotuvės atliekami smurtinio pobūdžio veiksmai⁶⁴ ir pan. Galima pastebėti, jog abu veikos požymiai itin dažnai kvalifikuojami tuo atveju, jei nusikalstami veiksmai atlikti dienos metu⁶⁵, tačiau praktikoje galima atrasti ir priešingų pavyzdžių. Pavyzdžiui, nakties metu gatvėje

⁵⁷ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2014 m. birželio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵⁸ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2022 m. sausio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. sausio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁵⁹ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶⁰ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2018 m. liepos 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶¹ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2018 m. birželio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. spalio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶³ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶⁴ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. lapkričio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶⁵ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2019 m. spalio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2019 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Panevėžio apygardos teismo 2021 m. kovo 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

automobilių stovėjimo aikštelėje apgadinus 10 skirtingų automobilių teismas taikė nepagarbos aplinkiniams ir aplinkai demonstravimo požymį, nors byloje duomenų, jog veiką matė aplinkiniai, nepateikta (Panevėžio apygardos teismo 2021 m. liepos 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Apibendrinant galima teigti, jog nors griežtai laikantis įstatymo raidės peršasi išvada, kad šioje veikoje nepagarba gali būti demonstruojama arba aplinkiniams, arba aplinkai, teismų praktikoje šie požymiai dažnu atveju yra apjungiami į vieną, bendrą veikos požymį⁶⁶.

Apžvelgus galimus veikos būdus ir veiką, pereitina prie veikos padarinių. Žvelgiant į šios veikos padarinius pirmiausia atkreiptinas dėmesys, kad baudžiamasis įstatymas saugo teisinės vertybes nuo esminės žalos (Grinevičiūtė, 2014, p. 602). Nusikalstamais padariniais yra laikomi objektyvūs nusikalstamos veikos sukelti objekto pokyčiai. Žala, kilusi kėsinant į baudžiamojo įstatymo saugomus teisinius gėrius, ir vadinama nusikalstamais padariniais, nes dėl kiekvienos nusikalstamos veikos atsiranda tam tikrų objekto pakitimų (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 208-209). Kvalifikuojant veiką pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį reikalinga nustatyti, kad nepagarbos aplinkiniams ir aplinkai demonstravimas dispozicijoje nurodytais būdais sutrikdė visuomenės rimtį arba tvarką, t. y. kad kaltininko veika turėjo tam tikrų neigiamų padarinių visuomenei ir pažeidė pagrindinį šios veikos objektą.

Visuomenės rimties sutrikdymą gali rodyti tai, kad kaltininko veiksmai sukėlė aplinkiniams didelį išgąstį ar sumaištį, šiurkščiai juos pažemino, buvo atlikti tokioje vietoje ir tokiu metu, kai įprasta elgtis labai santūriai arba buvo nukreipti prieš pažeidžiamą asmenį. Viešosios tvarkos sutrikdymą gali rodyti ir tai, kad buvo smurtaujama, panaudotas ginklas ar daiktas, skirtas kūnui žaloti ar gyvybei atimti, padaryta didelė materialinė žala, sutrikdyta normali įmonių ar įstaigų veikla, sustabdytas eismas, nutrauktas žmonių poilsis ar darbas ir pan. (Fedosiuk *et al.*, 2010, p. 444). Visuomenės rimties ar viešosios tvarkos trikdymas yra vertinamasis požymis, kurio turinys nustatomas įvertinus veikos padarymo aplinkybes ir atsiradusius padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Sprendžiant, ar kaltininko veiksmai sukėlė visuomenės rimties ar tvarkos sutrikdymo padarinius, kiekvienu atveju privalo būti įvertinti šie pagrindiniai kriterijai: aplinkinių reakcija, nukentėjusiųjų skaičius ir neteisėtos veikos trukmė (Veršekys, 2013, p. 262), tokie kriterijai išskiriami ir teismų praktikoje⁶⁷.

⁶⁶ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. balandžio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. balandžio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. kovo 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶⁷ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2022 m. vasario 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

Viešosios tvarkos pažeidimo padariniai kyla tuo atveju, kai, pavyzdžiui, išsigandę grupės agresyviai nusiteikusių asmenų puolimo, „Žalgirio“ sirgaliai bėgo slėptis į parduotuvę „Rimi“, taip sukeldami išgąstį ir sumaištį parduotuvės viduje⁶⁸, nukentėjusysis turėjo nutraukti savo darbą teikiant taksi paslaugas, kreiptis į policiją, vykti į ligoninę, veiksmus matė pašaliniai asmenys, dėl kilusio triukšmo aiškintis aplinkybių atėjo klubo apsaugos darbuotojas⁶⁹, dėl patirto streso asmuo garsiai šaukė, į įvykio vietą atvyko policijos pareigūnai, greitosios medicinos pagalbos medikai, kilo sumaištis⁷⁰. Priešingai, nebus laikoma, kad viešosios tvarkos pažeidimo padariniai kilo, jeigu, pavyzdžiui, išteisintųjų veiksmai buvo nukreipti į asmeninio konflikto su nukentėjusiuoju išsiaiškinimą⁷¹ ar jeigu naktį prie klubo padarytą neteisėtą vienkartinį smurtinį veiksma nulėmė neteisingas apsaugos darbuotojui suteiktų įgaliojimų palaikyti tvarką naktiniame klube ir šalia jo realizavimas, neadekvatus reagavimas į buvusio klubo svečio elgesį⁷².

Taigi, vertinant, ar kilo padariniai, turi būti nustatoma, kad būtent dėl atliktų veiksmų buvo sutrikdyta visuomenės rimtis ir tvarka, ko pasekoje ir konstatuojamas viešosios tvarkos pažeidimas. Padarinių konstatavimas kartu reiškia ir tai, kad veika peržengė privataus konflikto ribas ir yra pavojinga ne tik konkrečiam konflikto dalyviui, bet ir aplinkai ar aplinkiniams (Panevėžio apygardos teismo 2022 m. vasario 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Atsižvelgiant į tai, jog šios veikos sudėtis yra materiali, padariniai kvalifikuojant viešosios tvarkos pažeidimą yra būtini ir nenustačius padarinių kilimo, asmeniui apkaltinamasis nuosprendis Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio kontekste priimtas negali būti⁷³.

Ne mažiau svarbus objektyviosios pusės požymis yra ir priežastinis ryšys, kurio nustatymas yra svarbus visais atvejais kvalifikuojant veiką, kad būtų įsitikinama, jog būtent dėl konkrečių kaltininko veiksmų kilo įstatyme nurodyti pavojingi padariniai⁷⁴. Priežastinis ryšys apibrėžiamas kaip toks tarp reiškinų susiklostęs santykis, kuriam esant nusikalstama veika sukelia ir nulemia nusikalstamus padarinius. Nusikalstamų padarinių priežastimi gali būti tik konkreti nusikalstamos veikos subjekto veika, kuri laiko požūriui turi būti padaroma

⁶⁸ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁶⁹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. balandžio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷⁰ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. gruodžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷¹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷² žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷³ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

⁷⁴ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. rugsėjo 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

anksčiau, nei atsirado nusikalstamų padarinių, o vėliau reikia nustatyti, ar tokia veika buvo būtina nusikalstamų padarinių atsiradimo sąlyga. Ši sąlyga yra nustatoma sprendžiant, ar padariniai būtų atsiradę, jei veika nebūtų padaryta (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 213-215).

Taigi, baudžiamoji atsakomybė kaip už baigtinę nusikalstamą veiką kils padarius veiką ir atsiradus įstatyme numatytiems pavojingiems padariniams (Piesliakas, 2009, p. 202). Pavyzdžiui, nustačius, jog nuteistasis spyrė nukentėjusiajai, svarbu nustatyti ir tai, jog nukentėjusiajai dėl spyrimo sukeltas nežymus sveikatos sutrikdymas ir taip pat pažeista viešoji tvarka – sutrikdytas kitų žmonių darbas, buities reikalai, kiti žmonės turėjo įsikišti į konfliktą, nukentėjusioji kvietė policiją, asmenys pasijuto nesaugiai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Nustačius tiek įstatymui prieštaraujančius veiksmus, tiek jų padarinius, žvelgiama, ar tarp jų egzistuoja priežastinis ryšys, kitaip tariant, ar neatlikus smurtinių nusikalstamų veiksmų nukentėjusiosios sveikatos sutrikdymas būtų padarytas ir ar viešoji tvarka būtų buvusi sutrikdyta. Kadangi nuteistojo veiksmai sukėlė nurodytus padarinius, galima konstatuoti, jog priežastinis ryšys tarp veiksmų ir padarinių šioje situacijoje egzistuoja, t. y. būtent asmens veiksmai sukėlė padarinius. Priešingai, nustačius, kad asmens veiksmai moralės požiūriu yra aiškiai nepriimti, demonstratyvūs, neadekvatūs, tačiau juos atlikus nekilo Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje įtvirtinti padariniai, asmuo išteisintas kaip nepadaręs veikos, turinčios šio nusikaltimo požymių (Vilniaus apygardos teismo 2022 m. vasario 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Apžvelgus dabartinio Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio dispoziciją, įdomu palyginti ją su 1961 m. Baudžiamajame kodekse įtvirtinto chuliganizmo straipsnio dispozicija. Iš šių straipsnių dispozicijų pastebima, kad visuomenės negerbimo požymis viešosios tvarkos pažeidimo sampratoje išliko⁷⁵. Kiti, 1961 m. Baudžiamajame kodekse nustatyti veiką kvalifikuojantys požymiai, dabar pastebimi kituose Baudžiamojo kodekso straipsniuose, taip pat gali būti laikomi aplinkybėmis, sunkinančioms baudžiamąją atsakomybę ar darančiomis įtaką bausmės skyrimui. Štai teistumas už tos pačios veikos padarymą dabartiniame Baudžiamajame kodekse yra aplinkybė, į kurią atsižvelgiama skiriant bausmę⁷⁶ ar skiriant kardomąją priemonę⁷⁷. Pasipriešinimas valdžios atstovui ar visuomenės atstovui baudžiamas

⁷⁵ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. lapkričio 25 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. lapkričio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷⁷ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

pagal Baudžiamojo kodekso 286 straipsnį⁷⁸. Už smurtą, atliekant nusikalstamus veiksmus, gali būti baudžiama tiek pagal šį straipsnį⁷⁹, tiek pagal Baudžiamojo kodekso XVIII skyrių⁸⁰. Nepaprastas cinizmas ar įžūlumas gali būti konstatuojamas kaip aplinkybė, kuriai esant padarytas viešosios tvarkos pažeidimas⁸¹, taip pat gali būti aplinkybė, į kurią atsižvelgiama, pavyzdžiui, nustatant neturtinės žalos dydį⁸². O pavojingas recidyvistas (ar recidyvistas) yra veika sunkinanti aplinkybė, numatyta Baudžiamojo kodekso 60 straipsnio 1 dalies 13 punkte⁸³.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, viešosios tvarkos pažeidimo objektyviajai pusei yra būdinga vieta, veikos padarymo būdai, veika, veikos padariniai ir priežastinis ryšys. Visi šie požymiai yra laikytini būtinaisiais požymiais, kurie privalo būti nustatomi kiekvienu atveju veiksmus kvalifikuojant kaip viešosios tvarkos pažeidimą pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį.

⁷⁸ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. kovo 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁷⁹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. vasario 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. sausio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

⁸⁰ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. vasario 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸¹ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2016 m. rugsėjo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gruodžio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸³ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gegužės 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

2.3. Subjektas

Tiriant nusikalstamą veiką daugiausia dėmesio skiriama ją padariusiam asmeniui. Tradicinėje teorijoje asmuo apibrėžiamas kaip žmogus, kuris yra teisių ir pareigų subjektas (Kelsen, 2002, p. 159). Asmuo, trauktinas baudžiamojon atsakomybėn, pagal Lietuvos baudžiamąją teisę gali būti ir fizinis, ir juridinis asmuo (Piesliakas, 2009, p. 316-317). Kaip matoma iš Baudžiamojo kodekso Specialiosios dalies straipsnių struktūros, jeigu už tam tikrą nusikalstamą veiką gali atsakyti ir juridinis asmuo, atskiroje straipsnio dalyje įtvirtinama, kad už šiame straipsnyje numatytas veikas atsako ir juridinis asmuo. Žvelgiant į Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį, šiame straipsnyje juridinio asmens atsakomybė neįtvirtinta, kas reiškia, jog viešosios tvarkos pažeidimo subjektas gali būti tik fizinis asmuo.

Nusikalstamos veikos subjektu galima pripažinti tik tokį fizinį asmenį, kuris yra pakaltinamas ir sulaukęs baudžiamojo įstatymo nustatyto amžiaus (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 221). Pagal Baudžiamojo kodekso 17 ir 98 straipsnius, nepakaltinamas asmuo nebus traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, o nustačius, kad viešosios tvarkos pažeidimą asmuo padarė būdamas nepakaltinamas, nutariama taikyti priverčiamąsias medicinos priemones⁸⁴. Tuo tarpu ribotai pakaltinamas asmuo, pagal minėtus Baudžiamojo kodekso straipsnius, atsako pagal baudžiamąjį įstatymą su galimybe švelninti bausmę. Tai reiškia, jog ir pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį atsakys pakaltinamas ir ribotai pakaltinamas asmuo, jei tokiam asmeniui nebus taikomos priverčiamosios medicinos priemonės⁸⁵.

Pagrindinis nusikaltimo sudėties požymis, apibūdinantis trauktiną baudžiamojon atsakomybėn asmenį ir įeinantis į visas nusikalstamų veikų sudėtis, yra amžius (Piesliakas, 2009, p. 318). Pagal Baudžiamojo kodekso 13 straipsnio 1 dalį, pagal šį kodeksą atsako asmuo, kuriam iki nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo padarymo buvo suėję 16 metų, o šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais – 14 metų. Baudžiamojo kodekso 284 straipsnis Baudžiamojo kodekso 13 straipsnio 2 dalyje nėra įtvirtintas, iš ko galima spręsti, kad pagal šią nusikalstamą veiką atsako asmuo, kuriam nusikalstamos veikos padarymo metu buvo suėję 16 metų. Taigi, nusikalstamą veiką kaltinamasis gali padaryti ir būdamas nepilnametis (Vilniaus apygardos teismo 2021 m. kovo 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

⁸⁴ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸⁵ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2019 m. rugpjūčio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2019 m. vasario 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

Įdomu tai, kad pagal galiojusį 1961 m. Baudžiamąjį kodeksą asmuo baudžiamojon atsakomybėn už chuliganizmą taip pat buvo traukiamas nuo 16 metų, o padarius piktybinį chuliganizmą ar bet kurią iš minėtų veikų atlikus pakartotinai – nuo 14 metų (Deksnyš, Kaganas *et al.*, 1974, p. 325). Nuo 2003 m. gegužės 1 d. iki 2017 m. sausio 1 d. galiojusiame Baudžiamajame kodekse, kuriame buvo numatytas ir baudžiamasis nusižengimas už viešosios tvarkos pažeidimą, baudžiamoji atsakomybė taip pat kilo asmenims nuo 16 metų. Chuliganizmą pakeitus viešosios tvarkos pažeidimu ir išnykus šią veiką kvalifikuojantiems požymiams, tokiems kaip piktybinis chuliganizmas ar pakartotinis chuliganizmas, išnyko ir už šią veiką taikyta baudžiamoji atsakomybė asmenims, sulaukusiems 14 metų. Manytina, jog toks pakitimas vertinamas pozityviai. Baudžiamoji atsakomybė, taikytina nuo 14 metų, naujajame Baudžiamajame kodekse pagrįstai įtvirtinta už sunkesnes veikas, kurių pavojingumą asmuo, sulaukęs 14 metų, turi galimybę suvokti.

Žvelgiant į teismų praktiką galima rasti ir kitų požymių, kuriais pasižymi veiką padaręs asmuo. Asmuo veikos atlikimo metu gali būti apsvaigęs nuo alkoholio⁸⁶, apsvaigęs nuo narkotinių medžiagų, veiką padaryti gali būdamas recidyvistas⁸⁷, prieš tai teistas⁸⁸, veika gali būti padaryta bendrininkaujant⁸⁹, veikiant kartu su kitais asmenimis⁹⁰ ir esant kitoms aplinkybėms. Pažymėtina, kad nors minėti požymiai veikos kvalifikavimo pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį nekeičia, šie veiksniai gali daryti įtaką baudžiamosios atsakomybės už nusikalstamą veiką taikymui, jei pripažįstama, kad tokios aplinkybės yra veiką sunkinančios, į jas taip pat gali būti atsižvelgiama skiriant bausmę.

⁸⁶ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. rugsėjo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Panevėžio apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸⁷ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸⁸ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2020 m. sausio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁸⁹ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2022 m. vasario 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

⁹⁰ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

2.4. Subjektyvioji pusė

Galiausiai, subjektyvioji veikos pusė – vidinė pavojingo kėsಿನimosi, kuriuo pažeidžiami baudžiamojo įstatymo saugomi teisiniai gėriai, pasireiškimu pusė. Kaltė kaip asmens psichinis santykis su daroma veika ir jos padariniais yra būtinas kiekvienos nusikalstamos veikos sudėties požymis. Kiekvienas sąmoningo, valingo žmogaus poelgis neatskiriamas ir nuo motyvo – suvoktų tam tikro elgesio paskatų, bei tikslo – rezultato, asmens siekiamo darant nusikalstamą veiką (Abramavičius *et al.*, 2019, p. 251-252).

Subjektyviosios pusės analizę tikslinga pradėti nuo kaltės, kadangi šis požymis yra būtinas kiekvienoje nusikalstamoje veikoje. Kaltės institutas yra neatskiriamas nuo subjekto (kaltininko), nusikalstamos veikos darymo metu sugebančio suvokti savo elgesį, suderinti jį su įstatymų reikalavimais ir nekonfliktuoti su baudžiamuoju įstatymu. Kaltininko kaltė baudžiamojoje teisėje nėra preziumuojama, o turi būti nustatoma dėl kiekvienos nusikalstamos veikos (Prapiestis J., Prapiestis D., 2016, p. 50). Taigi, kaltė nusikalstamoje veikoje atskleidžia subjekto santykį su jo atliekamais veiksmais.

Viešosios tvarkos pažeidimas yra padaromas tiesiogine tyčia. Kvalifikuojant veiką pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį būtina, kad kaltininkas suvoktų, jog savo veiksmais demonstruoja nepagarbą aplinkiniams ar aplinkai, numatytų, kad dėl to bus sutrikdyta visuomenės rimtis ar tvarka, ir šių padarinių norėtų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kuomet nustatoma, kad kaltininkas suprato, jog jo veiksmais bus sutrikdyta visuomenės rimtis ir tvarka, pavyzdžiui, stumdant nukentėjusį ir naudojant fizinį smurtą kitų asmenų akivaizdoje, plūstantis necenzūriniais žodžiais, ir to norėjo, konstatuojama, kad jis veikė tiesiogine tyčia (Kauno apygardos teismo 2021 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Nors teisinėje literatūroje ir teismų praktikoje laikomasi nuomonės, kad viešosios tvarkos pažeidimas gali būti padaromas tik tiesiogine tyčia, galima rasti praktikos, kurioje teigiama, kad ši veika gali pasireikšti tiek kaltininko tiesiogine, tiek netiesiogine tyčia sutrikdyti visuomenės rimtį ir tvarką⁹¹. Štai teismas, nenustatęs tikslo sutrikdyti viešąją tvarką, tačiau nustatęs asmens abejingumą galinčioms kilti ir kilusioms pasekmėms nuo jo atliktų smurtinių veiksmų, byloje konstatavo viešosios tvarkos pažeidimo padarymą netiesiogine tyčia

⁹¹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. kovo 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. gruodžio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2021 m. birželio 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

(Vilniaus apygardos teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Visgi manytina, jog tokia praktika kritikuotina ir laikytina prieštaraujanti kasacinio teismo praktikai, kadangi, pagal kasacinio teismo formuojamą praktiką, šis nusikaltimas gali būti padarytas tik tiesiogine tyčia⁹², analogiškos praktikos iš esmės laikomasi ir kitų teismų praktikoje⁹³.

Toliau analizuojant šios veikos kaltės formą, svarbu atkreipti dėmesį, jog teismų praktikoje pripažįstama, kad padarinių atžvilgiu kaltininko tyčia gali būti tiek apibrėžta, tiek neapibrėžta. Nors Baudžiamojo kodekso 15 straipsnyje išskiriamos tik dvi tyčios rūšys: tiesioginė ir netiesioginė, tiek baudžiamosios teisės teorijoje, tiek teismų praktikoje išskiriamos ir kitos tyčios rūšys, kurios turi esminę reikšmę nusikalstamai veikai kvalifikuoti, o būtent: apibrėžta ir neapibrėžta tyčia (Veršilo, 2007, p. 312). Esant neapibrėžtai tyčiai, viešosios tvarkos pažeidėjas gali veikti konkrečiai nenumatydamas, kokį poveikį visuomenei turės jo atliekami veiksmai, bet bendrais bruožais numatyti, kad visuomenės rimtis ar tvarka bus sutrikdyta (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Įžūliai su nukentėjusiu elgiantis kilusio konflikto metu, nors ir nekonkretinant, kokį poveikį visuomenei, nukentėjusiajam ir viešajai tvarkai turės jo veiksmai, pakaltinamam asmeniui neįmanoma nesuvokti, kad dėl to sutriks visuomenės rimtis ir tvarka, todėl nuteistasis tokiu atveju veikia tiesiogine neapibrėžta tyčia (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Tokiu atveju baudžiamoji atsakomybė kyla už nusikalstamais veiksmais realiai sukeltus padarinius – visuomenės rimties ar tvarkos sutrikdymą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Tuo tarpu esant apibrėžtai tyčiai, asmuo, darydamas pavojingą veiką, suvokia pavojingą jos pobūdį, numato, kokios rūšies pavojingų padarinių gali sukelti veika, ir nori griežtai kiekybiškai ir kokybiškai apibrėžtų padarinių (Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Apibendrinant, apibrėžta ar neapibrėžta tyčia tiesiogiai koreliuoja su veikos padariniais. Jei asmuo, atlikdamas uždraustus veiksmus, sukonkretina padarinius, kurių nori ir siekia, tyčia bus apibrėžta, tuo tarpu nors ir numatant,

⁹² žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. lapkričio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. lapkričio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹³ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2022 m. kovo 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

kad viešoji tvarka ir visuomenės rimtis bus sutrikdyta, tačiau nesukonkretinant tikslų siekiamų padarinių, tyčia bus neapibrėžta. Šios tyčios rūšys veikos kvalifikavimui reikšmės neturi, tačiau yra svarbios skiriant bausmę už nusikalstamus veiksmus, teismui realizuojant Baudžiamojo kodekso 54 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas.

Galiausiai, motyvas ir tikslas nėra būtinieji Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje numatytos veikos sudėties požymiai, kadangi nusikalstamos veikos motyvas ar tikslas yra būtini tuo atveju, kai jie tiesiogiai nurodyti Baudžiamojo kodekso straipsnio, aprašančio tos veikos sudėtį, dispozicijoje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Visgi veikos motyvų ir tikslų analizė svarbi teisingam kaltininko tyčios apibrėžimui, išvadoms apie tai, kad asmuo suvokė savo veiksmus pirmiausia kaip nepagarbos aplinkiniams ar aplinkai demonstravimą, kad tai pagrindinis, o ne šalutinis jo veikos aspektas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Be to, motyvas ir tikslas yra požymiai, darantys įtaką bausmės skyrimui pagal Baudžiamojo kodekso 54 straipsnio 2 dalies 3 punktą.

Asmens elgesį, remiantis teismų praktika, nulemti gali menkavertė priežastis⁹⁴, pavyzdžiui, negražinta skola⁹⁵, veiksmai gali būti atlikti be jokios dingsties⁹⁶, įtaką gali padaryti asmeninės, pavyzdžiui, šovinistinio atspalvio nacionalistinės pažiūros⁹⁷, chuliganiškos paskatos⁹⁸, asmeninės paskatos, pavyzdžiui, klaidingas įsitikinimas, kad nukentėjusysis bandė išžaginti kitą asmenį⁹⁹ ir kt., taigi, motyvai gali būti patys įvairiausi. Pastebėtina, kad teismų praktikoje nusikalstamų veiksmų motyvai nustatomi pakankamai dažnai, nors šis požymis ir nėra būtinas veikos kvalifikavimui. Tuo tarpu tikslas, kuris, kaip pastebėta analizuojant teismų praktiką, nėra taip dažnai išskiriamas požymis, šios veikos kontekste teismų praktikoje gali pasireikšti siekiant sudrausminti asmenį ir jam papriekaištauti už galimai netinkamą elgesį sūnaus atžvilgiu¹⁰⁰, siekiu parodyti akivaizdų žmogaus ar visuomenės negerbimą, priešpastatyti save aplinkiniams¹⁰¹ ir pan.

⁹⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. kovo 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. spalio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹⁵ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. kovo 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹⁶ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. vasario 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. birželio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹⁷ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹⁸ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

⁹⁹ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁰⁰ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. gegužės 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

¹⁰¹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2018 m. balandžio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

Apibendrinant, vertinant viešosios tvarkos pažeidimo subjektyviosios pusės požymius vienintelis būtinas nustatyti požymis yra subjekto kaltė, tačiau norint atlikti išsamią, visapusišką asmens padarytos veikos analizę tikslinga pažvelgti į tikslą ir motyvus, paskatiniusius asmenį atlikti pavojingą veiką.

3. Baudžiamosios atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą realizavimo formos

3.1. Sankcija

Teisės normos kūrėjas, suformuluodamas privalomo elgesio taisyklę ir siekdamas, kad ji veiktų kiek įmanoma efektyviau, tokios taisyklės laikymąsi garantuoja prievarta – už taisyklės pažeidimą dažniausiai yra nustatomos teisinės sankcijos, t. y. neigiamos poveikio priemonės, kurios taikomos asmeniui (Lastauskienė *et al.*, 2020, p. 88). Būtent normos sankcijoje ir yra įtvirtintos neigiamos poveikio priemonės – bausmės už nusikalstamus veiksmus. Baudžiamojo kodekso 41 straipsnio 1 dalis įtvirtina, jog bausmė yra valstybės prievartos priemonė, skiriama teismo nuosprendžiu nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą padariusiam asmeniui. Kiekvieną bausmę sudaro kiekybinis elementas, parodantis, kuriam laikui bus ribojamos asmens teisės ir laisvės, ir kokybinis elementas, parodantis, kokios teisės ar laisvės turi būti atimtos ar apribotos (Švedas, 2020, p. 66).

Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio sankcijoje yra nustatytos bausmės asmeniui, atlikusiam viešosios tvarkos pažeidimą. Sankcijoje yra numatytos netgi 5 galimos bausmės – viešieji darbai, bauda, laisvės apribojimas, areštas arba laisvės atėmimas. Bausmių rūšys apibūdina kokybinį bausmės elementą, tuo tarpu kiekybinį elementą, t. y. bausmės laikotarpį, nustato ne tik šis straipsnis, tačiau ir Baudžiamojo kodekso 46-50 straipsniai, detalizuojantys bausmių trukmę.

Galiojant 1961 m. Baudžiamajam kodeksui, bausmės rūšys, taikomos už chuliganizmą, galėjo būti laisvės atėmimas ar laisvės atėmimas su ištrėmimu, pataisos darbai ir bauda. Dabartiniame Baudžiamajame kodekse iš šių bausmės rūšių išliko laisvės atėmimo ir baudos bausmės, tačiau galima pastebėti, jog pakito šių bausmių dydžiai, be to, sankcija papildyta ir 3 naujomis bausmėmis – viešaisiais darbais, laisvės apribojimu ir areštu. Pasak Vytauto Piesliako, naujajame Baudžiamajame kodekse įgyvendinta nuostata, kad Specialiosios dalies sankcijos dėl nesunkių ir apysunkių nusikaltimų numato kelių rūšių bausmes, kurios formuluojamos kaip alternatyvios, sukuria įstatymo prielaidas paskirti teisingą bausmę (Piesliakas, 2008, p. 14). Bausmių rūšių ir jų dydžių palyginimui 1961 m. Baudžiamajame kodekse ir dabartiniame Baudžiamajame kodekse naudinga pasitelkti lentelę.

1 lentelė. **Bausmių rūšys ir dydžiai Baudžiamajame kodekse ir 1961 m. Baudžiamajame kodekse**

Kodeksas	Viešieji darbai	Pataisos darbai	Bauda	Laisvės apribojimas	Areštas	Laisvės atėmimas
Baudžiamasis kodeksas	Nuo 1 mėnesio iki 1 metų, ne ilgesniam laikui nei 480 valandų	Nenumatytas	Nuo 50 iki 2 000 MGL dydžio, t. y. nuo 2 500 Eur iki 100 000 Eur	Nuo 3 mėnesių iki 2 metų	Nuo 15 iki 90 parų arešto	Iki 2 metų
1961 m. Baudžiamasis kodeksas	Nenumatytas	Tik pagrindinėje sudėtyje, trukmė – iki 1 metų	Tik pagrindinėje sudėtyje, dydis – iki 50 rublių	Nenumatytas	Nenumatytas	Pagrindinėje sudėtyje – iki 1 metų; kvalifikuotoje sudėtyje – iki 5 metų su ištrėmimu nuo 1 iki 3 metų ar be ištrėmimo

Šaltinis: Sudaryta autorės, remiantis: Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, 2000. Lietuvos Tarybų Socialistinės Respublikos Baudžiamasis kodeksas, 1961.

Taigi, kaip jau ir buvo minėta, naujajame Baudžiamajame kodekse viešosios tvarkos pažeidimo sankcija buvo papildyta 3 naujomis bausmėmis, kurios prieš tai numatytos nebuvo. Tuo tarpu žvelgiant į sutampančias bausmes, o būtent – baudą ir laisvės atėmimą, pastebima, jog jų dydžiai yra ženkliai skirtingi. Įdomu tai, kad nors maksimalus laisvės atėmimo trukmės terminas sumažėjo 3 metais, baudos dydis, lyginant maksimalius baudos dydžius kodeksuose, priėmus naująjį Baudžiamąjį kodeksą išaugo netgi 2000 kartų.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, už viešosios tvarkos pažeidimą įstatymų leidėjas dabartiniame Baudžiamajame kodekse numatė netgi 5 skirtingas bausmes, kas neabejotinai padeda užtikrinti maksimalų bausmės individualizavimą skiriant bausmę už šią veiką.

3.2. Bausmių skyrimas teismų praktikoje

Kaip jau buvo minėta, viešosios tvarkos pažeidimas gali būti baudžiamas skiriant viešuosius darbus, baudą, laisvės apribojimą, areštą ir laisvės atėmimą. Šiuo atveju 2 iš 5 bausmių yra numatytos siekiant atimti laisvę, o kitos bausmės yra alternatyvos laisvės atėmimo bausmėms (Pranka, Gelžinytė, 2018, p. 5). Pagal Lietuvos teismų veiklos statistinius duomenis, 2020 metais dažniausia už nusikalstamas veikas skirta bausmė buvo bauda, kuri paskirta viso 4 918 asmenų. Antra pagal dažnumą skirta bausmė buvo laisvės apribojimas (4 074 asmenims), tuomet – terminuotas laisvės atėmimas (3 389 asmenims), areštas (2 934 asmenims) ir galiausiai viešieji darbai (1 023 asmenims) (Lietuvos teismų veiklos rezultatai). Šių bausmių skyrimą numato baudžiamasis įstatymas, tuo tarpu bausmių vykdymo ir atlikimo tvarką, sąlygas ir principus reglamentuoja bausmių vykdymo teisė (Švedas, 2013, p. 57).

Žvelgiant į atskiras viešosios tvarkos pažeidimo sankcijoje nurodytas bausmes, viešieji darbai gali būti apibūdinami kaip teismo nustatyta pareiga nuteistajam dirbti visuomenės labui be jokio atlyginimo (Mackevičius, 2011, p. 758). Pagal baudžiamąjį įstatymą, viešieji darbai yra tokia bausmės rūšis, kuri skiriama tik tuo atveju, jei kaltinamasis sutinka, jie skiriami nuo vieno mėnesio iki vienerių metų ir jų atlikimo laikas negali būti ilgesnis nei 480 valandų. Ši bausmė viešosios tvarkos pažeidimo kontekste yra pati švelniausia galima skirti bausmė.

Iš teismų praktikos analizės nesunku pastebėti, jog viešųjų darbų bausmės skyrimas asmenį patraukus baudžiamojon atsakomybėn už viešosios tvarkos pažeidimą nėra dažnas, tai patvirtina ir Lietuvos teismų veiklos statistiniai duomenys, kuriuose matomas pakankamai retas viešųjų darbų taikymas praktikoje. Manytina, jog tokia situacija susiklosto dėl to, kad skiriant bausmę ir atliekant bausmės individualizavimą yra nustatoma, jog ši bausmės rūšis dėl tam tikrų priežasčių nėra tinkama nuteistam asmeniui.

Štai teismas, nekeisdamas bausmės rūšies į viešuosius darbus, atsižvelgė į tai, kad nuteistasis vengė atlikti jam ankstesniu teismo baudžiamuoju įsakymu paskirtą viešųjų darbų bausmę (Šiaulių apygardos teismo 2017 m. rugsėjo 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kitoje byloje teismas neskyrė viešųjų darbų bausmės remdamasis tuo, jog nuteistasis vykdė individualią veiklą, dalyvauja projekte, kurio dalyviams užsiėmimai vyksta kiekvieną darbo dieną, tad viešųjų darbų bausmė jam trukdytų užsiimti minėtomis veiklomis (Šiaulių apygardos teismo 2018 m. balandžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Viešieji darbai gali būti neskiriami ir nustačius nuteistojo asmenybę, kuri charakterizuojama neigiamai, bei jo pavojingumą (Klaipėdos apygardos teismo 2018 m. birželio 7 d. nutartis baudžiamojoje

byloje). Viešieji darbai taip pat gali būti neskiriami teismui nenustačius, kad viešieji darbai nuteistajam būtų teisingesnė ar labiau pagrįsta bausmės rūšis (Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Tokia bausmės individualizavimo praktika sveikintina, kadangi baudžiamosios teisės doktrinoje formuojama pozicija, jog teisinga bausmė turi apimti ir bausmės individualizavimą (Švedas *et al.*, 2020, p. 107). Tokiu būdu teismų praktikoje užtikrinamas ir teisingumo principo įgyvendinimas skiriant bausmę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Kita bausmės rūšis yra bauda, kuri, pagal Baudžiamojo kodekso 47 straipsnio 1 dalį, yra pinigine bausmė. Už viešosios tvarkos pažeidimą, atsižvelgiant į tai, kad tai yra nesunkus nusikaltimas, pagal baudžiamąjį įstatymą gali būti skiriama nuo 50 iki 2 000 minimalaus gyvenimo lygio (toliau – MGL) dydžio bauda, t. y. nuo 2 500 Eur iki 100 000 Eur.

Teismų praktikoje pastebima, jog baudos už šią veiką skiriamos pačių įvairiausių dydžių – 10 MGL (376,50 Eur), atsižvelgiant į nuteistojo nepilnametystę¹⁰², 100 MGL (5000 Eur), atsižvelgiant į veikos pobūdį, pavojingumą bei padarymo aplinkybes¹⁰³, 150 MGL (7500 Eur), atsižvelgiant į tai, jog asmuo neteistas, išlaiko mažametį neįgalų sūnų, atlygino žalą¹⁰⁴, 54 MGL (2700 Eur), kuri, pritaikius 64¹ straipsnio nuostatas, sumažinta iki 36 MGL (1800 Eur), atsižvelgiant į tai, kad asmuo veiką padarė prieš nepilnametį asmenį, sukėlė jam fizinį skausmą, pašalinių asmenų, kurie taip pat yra nepilnamečiai, akivaizdoje¹⁰⁵. Kaip galima pastebėti iš pateiktų teismų praktikos pavyzdžių, baudos dydis kiekvienu atveju yra individualus ir iš pateiktų baudos dydžių pavyzdžių bendrą išpūdį apie baudos dydžio skyrimo tendencijas viešosios tvarkos pažeidimo kontekste susidaryti yra pakankamai sudėtinga.

Trečioji galima bausmė – laisvės apribojimas, kuri yra viena iš vidutinio griežtumo bausmių rūšių (Kauno apygardos teismo 2019 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Laisvės apribojimo bausmės turinį sudaro nuteistajam paskirtų apribojimų visuma (Mackevičius, 2010, p. 22). Šios bausmės esmė yra tokia, jog nuteistas asmuo gyvena laisvėje, tačiau jam tam tikram laikotarpiui nustatomi apribojimai ir draudimai (Panevėžio apygardos teismo 2021 m. sausio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Pagal Baudžiamojo kodekso 48 straipsnio nuostatas, laisvės apribojimo bausmė gali būti skiriama nuo trijų mėnesių iki dvejų metų.

¹⁰² žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. kovo 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁰³ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2022 m. sausio 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

¹⁰⁴ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2020 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁰⁵ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

Teismų praktikoje laisvės apribojimo bausmė už viešosios tvarkos pažeidimą skiriama 6 mėnesių trukmės¹⁰⁶, 7 mėnesių trukmės¹⁰⁷, 1 metams¹⁰⁸ ar kitai trukmei, atsižvelgiant į visas bausmės skyrimui reikšmingas aplinkybes. Kartu su laisvės apribojimu teismas gali paskirti ir tam tikras kontrolės priemones, tokias kaip intensyvią priežiūrą, baudžiamojo poveikio priemones, auklėjamojo poveikio priemones, įpareigojimus ir (ar) draudimus¹⁰⁹. Visgi pastebima tendencija, jog laisvės apribojimo bausmė, paskirta už viešosios tvarkos pažeidimą, yra pakankamai dažnai pakeičiama į areštą.

Arešto bausmė savo esme panaši į terminuoto laisvės atėmimo bausmę (Čepas, Sakalauskas, 2009, p. 11). Nors pačiame arešto bausmės apibrėžime ir yra pavartota laisvės atėmimo sąvoka, tačiau areštas, kaip trumpalaikis laisvės atėmimas, savo turiniu nėra visiškai tapatus terminuotai laisvės atėmimo bausmei (Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. lapkričio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Pagal Baudžiamojo kodekso 49 straipsnio nuostatas, areštas yra trumpalaikis laisvės atėmimas. Už nusikaltimą gali būti skiriama nuo 15 iki 90 parų arešto. Teismų praktikoje už viešosios tvarkos pažeidimą areštas skiriamas 30 parų¹¹⁰, 40 parų¹¹¹, 50 parų¹¹², 90 parų¹¹³ ar kitai trukmei.

Kaip buvo minėta, laisvės apribojimas, paskirtas už viešosios tvarkos pažeidimą, teismų praktikoje gana dažnai keičiamas į areštą, nustačius, kad, pavyzdžiui, asmuo nesilaiko laisvės apribojimo sąlygų¹¹⁴, nevykdo jam paskirtų įpareigojimų¹¹⁵, nesistengia pasitaisyti ir savo elgesio nevertina kritiškai¹¹⁶, laisvės apribojimas nėra pakankamai efektyvi bausmė bausmės nubaudimo ir prevenciniams tikslams užtikrinti¹¹⁷, nuteistasis vengia atlikti jam paskirtą bausmę¹¹⁸, pažeidė teismo įpareigojimą¹¹⁹ ir pan. Priešingai, laisvės apribojimo bausmė

¹⁰⁶ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2014 m. sausio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁰⁷ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2017 m. birželio 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

¹⁰⁸ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. sausio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁰⁹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2017 m. sausio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2019 m. sausio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁰ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2022 m. sausio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹¹ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2019 m. rugsėjo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹² žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. kovo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹³ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. sausio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁴ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. sausio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁵ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. liepos 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2018 m. lapkričio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁶ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2020 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁷ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁸ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2018 m. gruodžio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2018 m. liepos 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2014 m. sausio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹¹⁹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

nebuvo pakeista į areštą vertinant tai, jog nuteistasis nėra tiek pavojingas visuomenei, kad šiuo metu būtų būtina jį pasiųsti atlikti arešto bausmę ir tokiu būdu izoliuoti jį nuo visuomenės, be to, jam likę 3 dienos laisvės apribojimo bausmės laikotarpio¹²⁰, asmuo atlygino turtinę žalą, yra pagrindas manyti, kad bausmės tikslai bus pasiekti ir neizoliuojant nuteistojo nuo visuomenės¹²¹, nors egzistuoja formalus pagrindas pakeisti paskirtą laisvės apribojimo bausmę į areštą, tačiau asmuo nėra tiek pavojingas visuomenei, kad šiuo metu būtų būtina jį pasiųsti atlikti arešto bausmę ir tokiu būdu izoliuoti jį nuo šeimos ir visuomenės¹²².

Nors pagal Baudžiamojo kodekso 48 straipsnio 8 dalį laisvės apribojimo bausmė keičiama areštu pagal Baudžiamajame kodekse įtvirtintas taisykles, iš teismų praktikos pavyzdžių pastebėtina, jog teismai vien formaliais pagrindais arešto bausmės taikyti viešosios tvarkos pažeidimo kontekste nelinkę. Kadangi areštas yra viena iš griežčiausių bausmės rūšių (Klaipėdos apygardos teismo 2018 m. kovo 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje), manytina, kad šios bausmės skyrimas negali būti grindžiamas vien formaliais pagrindais. Svarbu įsitikinti, kad tik ši bausmė užtikrins bausmės tikslų įgyvendinimą. Išanalizavus teismų praktiką pastebėtina, kad tokios nuostatos teismai sistemingai laikosi formuojamoje praktikoje.

Galiausiai, griežčiausia už viešosios tvarkos pažeidimą galima taikyti bausmė yra laisvės atėmimas. Viešosios tvarkos pažeidimo straipsnio sankcija numato šios bausmės 2 metų terminą, kuris yra maksimalus taikytinas terminas už šios veikos padarymą. Laisvės atėmimas gali būti apibrėžiamas kaip priverstinis terminuotas nusikaltusio asmens izoliavimas nuo visuomenės specialiose įstaigose (Švedas, 2006, p. 191). Laisvės atėmimas praktikoje skiriamas įvairaus dydžio, pavyzdžiui, 6 mėnesiams¹²³, 8 mėnesiams¹²⁴, 9 mėnesiams¹²⁵ ar kitai teismo parinktai trukmei.

Teismų praktikoje laisvės atėmimas viešosios tvarkos pažeidimo kontekste nėra taikomas dažnai. Ši bausmė skiriama tuomet, kai teismas nustato, kad tik paskyrus šią bausmės rūšį bus pasiekti bausmės tikslai atsižvelgiant į asmens pavojingumą, į tai, kad asmuo naują nusikalstamą veiką padarė vos po 10 dienų paleidus iš įkalinimo įstaigos atlikus bausmę (Šiaulių apygardos teismo 2021 m. kovo 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Atsižvelgiama į tai, kad veiksmai buvo pakankamai intensyvūs, asmuo elgėsi agresyviai, dėl jo nusikalstamų

¹²⁰ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2020 m. liepos 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹²¹ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. gruodžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹²² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2018 m. lapkričio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹²³ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2020 m. kovo 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹²⁴ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2019 m. spalio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹²⁵ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2019 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

veiksmų padaryta turtinė žala parduotuvės turtui, asmuo nusikalto dėl savo paties antivisuomeninių nuostatų, kurios jau buvo susiformavusios iki nusikalstamo elgesio (Vilniaus apygardos teismo 2021 m. birželio 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Teismas žvelgia ir į tai, jog anksčiau paskirtos bausmės – laisvės apribojimas teigiamos įtakos nepadarė, kadangi asmuo ir toliau darė nusikalstamas veikas (Kauno apygardos teismo 2018 m. spalio 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Kitoje byloje skiriant laisvės atėmimą buvo paminėta ir tai, jog asmuo praityje teistas 2 kartus už analogiškus nusikaltimus pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio 1 dalį, nusikaltimą padarė teistumui neišnykus, bausmės vykdymo atidėjimo laikotarpiu, kitos bausmės nesulaikė jo nuo tolimesnių nusikalstamų veikų darymo (Kauno apygardos teismo 2017 m. balandžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Taigi, laisvės atėmimo bausmė asmenį traukiant baudžiamojon atsakomybėn pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį, pagal pateiktos praktikos pavyzdžius, yra pakankamai reta, taikoma tuomet, kai kitos, švelnesnės, bausmės nėra pakankamos bausmės tikslams pasiekti. Tokia praktika yra sveikintina, kadangi laisvės atėmimo bausmė yra laikoma *ultima ratio* priemone ir iš pateiktos praktikos pavyzdžių galima pastebėti, jog teismai šios nuostatos laikosi.

Svarbu pažymėti, kad teismas, skirdamas bausmę, vertina ne tik tai, kokia bausmė ir jos trukmė nurodyta Baudžiamojo kodekso Specialiosios dalies straipsnyje ar Bendrojoje dalyje. Teismas atsižvelgia į Baudžiamojo kodekso 54 straipsnio 2 dalies nuostatas¹²⁶, įtvirtinančias bendruosius bausmės skyrimo pagrindus, taip pat ir kitas aplinkybes, įtvirtintas Baudžiamojo kodekso 54 straipsnio 3 dalies–66 straipsnio nuostatose¹²⁷, kurios aktualios bausmės skyrimui. Skiriant bausmę yra atsižvelgiama ir į bausmės tikslų įgyvendinimą, kurių reikalavimus turi atitikti kiekviena konkrečiam nuteistajam skiriama bausmė (Lietuvos apeliacinio teismo 2018

¹²⁶ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. balandžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2017 m. vasario 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2018 m. balandžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2021 m. birželio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. balandžio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. birželio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Šiaulių apygardos teismo 2020 m. kovo 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Panevėžio apygardos teismo 2020 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2017 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹²⁷ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2019 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Panevėžio apygardos teismo 2014 m. gruodžio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Panevėžio apygardos teismo 2018 m. sausio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 15 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. balandžio 9 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. sausio 7 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2017 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2016 m. birželio 27 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

m. liepos 19 d. nuosprendis, priimtas baudžiamojoje byloje). Teismų praktikoje pastebima, jog teismai kartais išryškina tam tikrą bausmės tikslų elementą. Pavyzdžiui, teismas laisvės atėmimo bausmės rūšį parinko išryškindamas siekį apsaugoti visuomenę nuo pavojingo nuteistojo elgesio ir užkardyti galimas naujas nusikalstamas veikas (Klaipėdos apygardos teismo 2021 m. gruodžio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Kitoje byloje ta pati bausmės rūšis buvo paskirta dėmesį atkreipiant į tikslą paveikti bausmę atlikusį asmenį, kad jis laikytųsi įstatymų ir vėl nenusikalstų (Šiaulių apygardos teismo 2021 m. liepos 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Arešto bausmė buvo paskirta daugiausiai dėmesio skiriant nubaudimo ir prevenciniams bausmės tikslams (Vilniaus apygardos teismo 2019 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Apibendrinant bausmių už viešosios tvarkos pažeidimą skyrimo praktiką, kitų būdingesnių motyvų, skiriant atskirų rūšių bausmes, pastebėta nebuvo. Visgi pastebėta tendencija, jog teismai, bauddami asmenis už viešosios tvarkos pažeidimą, maksimalius galimų skirti bausmių dydžius taiko pakankamai retai. Skiriant bausmę už viešosios tvarkos pažeidimą teismai iš esmės atsižvelgia į kiekvienam atvejui individualius požymius, pavyzdžiui, į tai, kad asmuo nuolat pažeidinėja viešąją tvarką, vagiliauja, viešose vietose būna neblaivus¹²⁸, į tai, kad veika pavojinga, padaryta laisvės atėmimo bausmės vykdymo atidėjimo laikotarpiu ir tik per atsitiktinumą neturėjo sunkesnių padarinių¹²⁹, į asmens polinkį nesilaikyti visuomenėje nusistovėjusių elgesio taisyklių ir pažeidinėti viešąją tvarką¹³⁰, į chuliganiškas nusikaltimo paskatas¹³¹, į atsakomybę lengvinančių aplinkybių nebuvimą¹³², į tai, jog veikos padarymo metu buvo teistas 6 kartus, ne kartą baustas administracine tvarka¹³³ ir kitas reikšmingas aplinkybes. Nusikalstamą veiką padariusiam asmeniui turi būti paskirta proporcinga ir teisinga bausmė, todėl šis procesas, kurio metu reikia įvertinti labai daug įvairių objektyvių ir subjektyvių aplinkybių, yra vienas iš sudėtingiausių ir svarbiausių baudžiamosios teisės įgyvendinimo stadijų (Švedas, 2014, p. 7), kurių nustatymas yra viena iš tinkamo bausmės individualizavimo ir paskyrimo sąlygų (Milinis, 2011, p. 360). Svarbu tai, kad individualizuojant bausmę, visoms šioms aplinkybėms turi būti skiriama vienoda teisinė reikšmė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

¹²⁸ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2017 m. liepos 14 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

¹²⁹ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. kovo 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³⁰ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. sausio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³¹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2016 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³² žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2016 m. gruodžio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³³ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. liepos 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

Tik tada, kai atitinkamo Baudžiamojo kodekso straipsnio sankcijoje numatyta bausmė, atitinkanti konkrečios nusikalstamos veikos sunkumą, bus paskirta laikantis baudžiamosios teisės principų ir bausmės skyrimo pagrindų, ją bus galima laikyti teisinga (Bukelienė, 2008, p. 227).

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje laikomasi pozicijos, kad bausmės turi būti adekvačios atliktoms nusikalstamoms veikoms (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas), analogiškos pozicijos laikosi ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas, jog teisingumas reiškia ne tik tai, kad turi būti nustatytos bylai reikšmingos aplinkybės, bet ir tai, kad skiriama bausmė turi būti adekvati padarytai veikai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. gruodžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Apibendrinant galima teigti, jog baudžiamasis įstatymas nustato bausmių dydžius ir trukmę, taip sudarydamas prielaidas paskirti teisingą bausmę ir ją individualizuoti. Tuo tarpu bausmės skyrimą ir jos individualizavimą atlieka teismas, atlikęs išsamią ir nuoseklią nusikalstamos veikos, jos aplinkybių, asmens asmenybės ir kitų aplinkybių tyrimą.

3.3. Kitos baudžiamosios atsakomybės realizavimo formos

Išanalizavus tiek viešosios tvarkos pažeidimo sankciją, tiek bausmių skyrimą teismų praktikoje, svarbu atkreipti dėmesį į tai, jog paskirta bausmė ne visais atvejais yra realiai vykdoma. Bausmės vykdymas gali būti atidėtas pagal Baudžiamojo kodekso 75 straipsnio nuostatas. Kaip galima pastebėti iš minėto straipsnio turinio, bausmės vykdymo atidėjimas taikomas tik bausmėms, susijusioms su laisvės atėmimu – areštui ir laisvės atėmimui.

Visais atvejais taikyti bausmės vykdymo atidėjimo institutą yra teismo teisė. Byloje esantys duomenys teismui turi sudaryti prielaidas išvadai, kad asmuo, padaręs nusikalstamą veiką, įstatymo numatytais priemonėmis taisomas ir prižiūrimas, susigrąžins savo teigiamą socialinį statusą ir naudingumą visuomenei be realaus laisvės atėmimo atlikimo (Simanaitytė, 2016, p. 211).

Teismų praktikoje už viešosios tvarkos pažeidimą skiriant su laisvės atėmimu susijusią bausmę pastebima, jog bausmės vykdymo atidėjimas yra taikomas pakankamai dažnai. Teismas, atidėdamas bausmės vykdymą, atsižvelgia į tai, jog veika nėra tiek pavojinga, kad reiktų asmenį izoliuoti nuo visuomenės, yra pagrindas manyti, kad bausmės tikslai gali būti pasiekti be realaus laisvės atėmimo bausmės vykdymo (Šiaulių apygardos teismo 2020 m. gruodžio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Priešingai, nustačius, jog bausmės tikslus pasiekti galima tik vienintele – terminuoto laisvės atėmimo bausme (Panevėžio apygardos teismo 2017 m. liepos 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje), bausmės vykdymas neatidėtas. Teismas taip pat atsižvelgia į tai, kad bausmės vykdymo atidėjimas nuteistajam jau buvo taikytas anksčiau, tačiau teigiamo poveikio nepadarė (Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Į tai, jog viešosios tvarkos pažeidimas padarytas būtent bausmės vykdymo atidėjimo metu (Vilniaus apygardos teismo 2020 m. vasario 18 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Kaip galima pastebėti iš pateiktų pavyzdžių, bausmės vykdymo atidėjimo institutas gali būti taikomas tik asmeniui, kuris išties įtikina, jog pasitikėjimas juo gali būti pagrįstas ir rezultatyvus (Panevėžio apygardos teismo 2020 m. balandžio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Negalima nepastebėti ir kito, šio straipsnio kontekste pakankamai aktualaus instituto – atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės. Nors atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės turi ne vieną pagrindą, peržvelgus teismų praktiką pastebėta, jog asmenys, traukiami ar patraukti baudžiamojon atsakomybėn už viešosios tvarkos pažeidimą, tam tikrais atvejais prašo

taikyti atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės dėl mažareikšmiškumo¹³⁴. Būtent šio pagrindo apžvelgimas yra bene aktualiausias, kadangi analizuojant veiką, kuri yra nesunkus nusikaltimas ir pasižymi pakankamai nedideliu pavojingumu, labai svarbu atskirti, kokiais atvejais ją būtų galima laikyti mažareikšme.

Atleidimo forma dėl mažareikšmiškumo taikoma tuomet, kai formaliai vertinama kaltininko veika atitinka nusikaltimo sudėtį, bet realiai jos pavojingumas yra nedidelis (Prapiestis *et al.*, 2020, p. 15, 19, 33). Formuojama teismų praktika patvirtina, kad nusikaltimą galima pripažinti mažareikšmiu tada, kai padaryta veika atitinka baudžiamajame įstatyme nurodytus nusikaltimo sudėties požymius, tačiau dėl kažkurių iš jų ypatumo teismas padaro išvadą, kad veikos pavojingumas nėra didelis ir nėra tokio laipsnio, dėl kurio būtų tikslinga kaltininką už padarytą nusikaltimą traukti baudžiamojon atsakomybėn ir bausti įstatymo sankcijoje nustatyta bausme (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Sprendžiant klausimą dėl nusikaltimo mažareikšmiškumo, atsižvelgiama tiek į veikos objektyviusius, tiek subjektyviusius požymius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. rugsėjo 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Visgi pagrindinis kriterijus vertinant nusikaltimo mažareikšmiškumą – veikos pavojingumas (Vitkutė-Zvezdinienė, 2007, p. 39). Teismai argumentuodami, kodėl nusikaltimas yra mažareikšmis, taip pat nurodo protingumo, sąžiningumo, teisingumo principus bei tai, kad baudžiamoji teisė yra *ultima ratio* (Grinevičiūtė, 2014, p. 606). Baudžiamojo kodekso 37 straipsnio taikymą apsunkina tai, kad nėra aiškių kriterijų, kaip nustatyti, ar nusikaltimas yra mažareikšmis. Kiekvienoje byloje atsižvelgiama vis į kitus nusikalstamos veikos sudėties požymius (Grinevičiūtė, Vitkutė-Zvezdinienė, 2020, p. 146).

Trumpai apžvelgus šio instituto ypatumus ir taikymą, svarbu dėmesį atkreipti ir į teismų praktiką taikant atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės dėl mažareikšmiškumo viešosios tvarkos pažeidimo kontekste. Štai byloje asmuo nebuvo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės tuo pagrindu, jog teismas nustatė, kad smurtiniai veiksmai, nukreipti prieš nepilnametę, negali būti laikomi nepavojingais, mažareikšmiais, nepadarę žalos baudžiamojo įstatymo saugomiems teisiniams gėriams (Panevėžio apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kitoje byloje teismas nurodė, jog nustatytų smurtinių veiksmų

¹³⁴ žr. pvz. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

– dviejų smūgių sudavimas į galvą negali būti vertinimas kaip mažareikšmis (Vilniaus apygardos teismo 2018 m. lapkričio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kitu atveju teismas, netaikydamas šio instituto, akcentavo smurtinius veiksmus, trukusius apie 15-20 min. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kaip galima pastebėti iš pateiktų pavyzdžių, kuomet viešosios tvarkos pažeidimo metu yra atliekami smurtinio pobūdžio veiksmai, teismai nėra linkę veikos pripažinti mažareikšme.

Kita vertus, tokiu atveju galima pažvelgti ir į padarinius. Štai teismas byloje atleido asmenį nuo baudžiamosios atsakomybės pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį dėl mažareikšmiškumo tuo pagrindu, jog nors tiek nukentėjusioji, tiek liudytoja patyrė stresą, buvo sukeltas nesaugumo jausmas, tačiau sunkesnių pasekmių vienas smurtinis veiksmas (antausis) nesukėlė (Šiaulių apygardos teismo 2020 m. gruodžio 17 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje). Teismas taikė atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės įvertinęs ir tai, kad asmuo nebuvo konflikto iniciatorius, jis įsikišo į turgavietėje jau vykstantį dviejų moterų, iš kurių viena buvo nėščia, konfliktą, turėdamas tikslą jas išskirti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Visgi iš teismų praktikos analizės pastebėtina, jog atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės dėl mažareikšmiškumo nėra dažnai taikomas institutas šios veikos kontekste, teismui nustačius, jog atlikti veiksmai negali būti pripažįstami mažareikšmiais. Be to, iš pateiktų pavyzdžių matoma, jog šis institutas taikytas iš esmės nuteistųjų iniciatyva.

Be mažareikšmiškumo baudžiamasis įstatymas įtvirtina ir kitus pagrindus, kuriems esant gali būti taikomas atleidimas nuo baudžiamosios atsakomybės. Asmenys už viešosios tvarkos pažeidimą gali būti atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės tuomet, kai yra lengvinančių aplinkybių, kaltininkui ir nukentėjusiajam susitaikius¹³⁵, pagal laidavimą¹³⁶ ir kitais Baudžiamojo kodekso VI skyriuje numatytais pagrindais.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, baudžiamoji atsakomybė yra kur kas platesnis ir daugialypiškesnis institutas nei bausmė. Šis institutas apima ir aptartas baudžiamosios atsakomybės formas, o būtent – bausmės vykdymo atidėjimą ir atleidimą nuo baudžiamosios atsakomybės.

¹³⁵ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³⁶ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

4. Viešosios tvarkos pažeidimų: nusikalstamų veikų ir administracinių nusižengimų panašumai ir atribojimas

4.1. Panašumai

Už viešosios tvarkos pažeidimą gali kilti ne tik baudžiamoji, o ir administracinė atsakomybė pagal Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnį. Tiek Baudžiamojo kodekso, tiek Administracinių nusižengimų kodekso veikos yra panašios ir kelia nemažai rūpesčių taikant jas praktikoje bei svarstant, kurią iš atsakomybės rūšių – administracinę ar baudžiamąją kiekvienu konkrečiu atveju reikėtų taikyti (Gruodytė, 2007, p. 89), todėl atlikti šių teisės pažeidimų analizę yra itin svarbu, siekiant suvokti, atskirti ir sėkmingai pritaikyti šias atsakomybės rūšis.

Administracinis teisės pažeidimas yra apibūdinamas kaip pavojingas, žalingas visuomenei teisės pažeidimas, juo yra kėsiniama į tam tikrus visuomeninius santykius, visuomenėje nustatytą tvarką, šiems santykiams padaroma žala (Petkevičius, 1996, p. 34). Pripažįstama, kad administracinės teisės pažeidimai ir nusikaltimai dažnai turi daug panašių požymių, todėl daugiausiai klausimų kvalifikuojant veiką kyla dėl to, kuris kodeksas – Administracinių nusižengimų ar Baudžiamasis – nustato atsakomybės už ją priemones. Visgi nors administracinės atsakomybės taikymas yra labai artimas baudžiamajai atsakomybei (Šedbaras, 2005, p. 176, 74), šios atsakomybės turi daug skirtumų, kurie padeda jas atriboti. Prieš analizuojant baudžiamosios ir administracinės atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą skirtumus, verta pasigilinti ir į tai, ką baudžiamoji ir administracinė atsakomybė už viešosios tvarkos pažeidimą turi bendro.

Visų pirma, tiek nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas, tiek viešosios tvarkos pažeidimas yra teisės pažeidimai viešajai tvarkai. Tai pastebima iš abiejų kodeksų skyrių struktūros, kitaip tariant, tiek Administracinių nusižengimų kodekso XXIV skyrius, tiek Baudžiamojo kodekso XL skyrius įtvirtina teisės pažeidimus, susijusius su viešąja tvarka. Šį panašumą suponuoja ir straipsnių pavadinimai, tiesiogiai įtvirtindami, kad straipsniu saugomas gėris yra viešoji tvarka.

Šis panašumas pastebimas ir teismų praktikoje, kuomet asmenį traukiant administracinę ar baudžiamąją atsakomybę už viešosios tvarkos pažeidimą konstatuojama, kad buvo

pažeista¹³⁷ ar buvo siekiama pažeisti¹³⁸ būtent viešąją tvarką. Štai byloje konstatavus, kad kaltinamoji nesiekė pažeisti viešosios tvarkos ir žmonių rimties, teismas nenustatė pagrindo tęsti administracinio nusižengimo teiseną (Šiaulių apygardos teismo 2018 m. kovo 15 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje). Priešingai, byloje konstatavus, kad subjektas siekė ne tik pažeminti nukentėjusiąją, bet ir demonstravo visuomenėje galiojančio elgesio normų nepaisymą, konstatuojama, kad asmuo pažeidė viešąją tvarką ir žmonių rimtį ir padarė administracinį nusižengimą (Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje).

Analogiška praktika pastebima ir baudžiamosios atsakomybės kontekste, kuomet baudžiamojon atsakomybėn asmenys traukiami tik tuo atveju, kai jie pažeidė pagrindinį šios veikos objektą – viešąją tvarką¹³⁹. Priešingai, nustačius, jog asmenys nepažeidė viešosios tvarkos, yra pagrindas priimti išteisinamąjį nuosprendį (Šiaulių apygardos teismo 2016 m. kovo 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

Abiems atsakomybės rūšims būdingas požymis yra ir tyčia. Šis požymis yra būtinas ne tik baudžiamojoje teisėje, tačiau ir administracinėje teisėje – kaltė turi būti nustatyta visada, norint taikyti administracinę atsakomybę (Šedbaras, 2005, p. 215). Traukiant asmenį administracinėn atsakomybėn turi būti nustatoma, kad subjektas tyčiniiais veiksmais pažeidė viešąją tvarką ir žmonių rimtį (Vilniaus apygardos teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje) ar tyčia viešoje vietoje atliko priešingus teisei veiksmus, taip siekdamas pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį (Kauno apygardos teismo 2018 m. balandžio 10 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje). Nenustačius asmens tyčinių veiksmų, pagrindo traukti administracinėn atsakomybėn nėra¹⁴⁰. Kalbant apie tyčios formą pažymėtina, kad teismų praktikoje galima rasti nuostatą, jog šis administracinis nusižengimas padaromas tik esant tiesioginei tyčiai¹⁴¹. Visgi taip pat esti nuomonė, jog šio pažeidimo subjektyviosios pusės kaltės forma – tiesioginė ir netiesioginė tyčia (Kalesnykas, 1999, p. 8).

¹³⁷ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. kovo 3 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2021 m. vasario 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹³⁸ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Šiaulių apygardos teismo 2021 m. birželio 11 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹³⁹ žr. pvz. Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. spalio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

¹⁴⁰ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 11 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Kauno apygardos teismo 2020 m. liepos 3 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Šiaulių apygardos teismo 2019 m. gegužės 8 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁴¹ žr. pvz. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

Pastebėtina tendencija, jog teismų praktikoje dažniausiai yra nustatomas tyčinių veiksmų požymis, o tiksli tyčios forma yra nesukonkretinama¹⁴².

Baudžiamosios atsakomybės kontekste taip pat turi būti nustatoma, kad viešosios tvarkos pažeidimas padarytas tyčiais veiksmais¹⁴³, o būtent – tiesiogine tyčia¹⁴⁴. Visgi tyčinius veiksmus galima laikyti šių atsakomybių panašumu, kadangi tyčia kaip kaltės forma yra būdinga tiek administracinei, tiek baudžiamajai atsakomybei už viešosios tvarkos pažeidimą.

Kitas panašumas, pastebimas iš abiejų straipsnių, įtvirtinančių priešingus teisei veiksmus, yra tas, kad tiek administracinei, tiek baudžiamajai atsakomybei už viešosios teisės pažeidimą kilti veiksmai turi būti atlikti viešoje vietoje. Vieša vieta administracinės atsakomybės kontekste pripažįstama automobilių turgavietė¹⁴⁵, gatvė¹⁴⁶, lauko kavinė¹⁴⁷, kirpykla¹⁴⁸, socialinio tinklo „Facebook“ uždara grupė¹⁴⁹, laiptinė¹⁵⁰ ir kt. Taigi, kaip galima pastebėti iš viešos vietos pavyzdžių, tiek baudžiamosios, tiek administracinės atsakomybės kontekste tiek šis požymis, tiek ir jo samprata yra bendri, sutampantys ir būtini.

Abiems atsakomybės rūšims bendras požymis yra ir subjektas. Kaip minėta, už viešosios tvarkos pažeidimą baudžiamojon atsakomybėn gali būti traukiamas tik fizinis asmuo, kuris atliko nusikalstamus veiksmus. Tuo tarpu administracinėn atsakomybėn traukiamas asmuo yra tas, kuriam dėl padaryto teisės pažeidimo iškelta byla (Petkevičius, 2003, p. 41). Administracinių nusižengimų kodekse nustatyta administracinė atsakomybė gali būti taikoma tik fiziniams asmenims, o tuo atveju, jei veikia padaroma juridinio asmens, atsakomybė taikoma juridinio asmens vadovui (Markevičiūtė, 2016, p. 84). Visgi iš 481 straipsnio struktūros galima pastebėti, jog juridinio asmens, o būtent – juridinio asmens vadovo atsakomybė už nedidelį viešosios tvarkos pažeidimą yra nenumatyta, todėl daroma išvada, kad abi atsakomybės rūšys gali kilti tik fiziniams asmenims. Žvelgiant į subjekto amžių, Administracinių nusižengimų kodekso 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog administracinė atsakomybė kyla asmeniui, kuriam

¹⁴² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2019 m. liepos 31 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Kauno apygardos teismo 2018 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Šiaulių apygardos teismo 2019 m. sausio 21 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁴³ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. lapkričio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁴⁴ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2018 m. birželio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje; Vilniaus apygardos teismo 2020 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁴⁵ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. gegužės 31 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁴⁶ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Kauno apygardos teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁴⁷ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugpjūčio 31 d. nutarimas administracinio nusižengimo byloje.

¹⁴⁸ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 8 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁴⁹ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. birželio 3 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁵⁰ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. balandžio 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

iki administracinio nusižengimo padarymo buvo sukakę 16 metų. Tokią pačią amžiaus ribą numato ir Baudžiamasis kodeksas.

Galiausiai, atkreiptinas dėmesys ir į sankcijas. Tiek administracinė, tiek baudžiamoji atsakomybė už viešosios tvarkos pažeidimą turi bendrą bausmės rūšį – baudą. Visgi matomas akivaizdus skiriamos baudos dydžio skirtumas, kadangi pagal Baudžiamojo kodekso 284 straipsnį gali būti skiriama nuo 50 iki 2 000 MGL dydžio bauda (t. y. nuo 2 500 Eur iki 100 000 Eur). Tuo tarpu pagal Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalį – nuo 30 iki 140 Eur, o pažeidimą padarius pakartotinai (pagal 2 straipsnio dalį) – nuo 140 iki 240 Eur baudos suma. Toks skirtumas nestebina, kadangi sankcija yra proporcinga įstatymais uždraustų veikų sistemai (pobūdžiui, pavojingumui ir pan.) (Čaplinskas *et al.*, 2004, p. 73). Tačiau pravartu paminėti, jog nors ir yra mažesnio dydžio, administracinių nuobaudų taikymas už tokius administracinius teisės pažeidimus kaip nedidelį viešosios tvarkos pažeidimą kartu yra kovos priemonės su viešuoju tvarkos pažeidimu (Petkevičius, 1996, p. 74, 76).

Taigi, iš aptartų požymių galima teigti, jog baudžiamoji ir administracinė atsakomybė už viešosios tvarkos pažeidimą turi daug ką bendro, jas vienija objektas, tyčia, viešosios vietos požymis, subjektas ir viena iš Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje numatytų sankcijų rūšių.

4.2. Skirtumai

Riba tarp administracinės ir baudžiamosios teisės yra kintama, kadangi esant atitinkamiems požymiams tam tikros veikos, priskirtinos administracinės teisės pažeidimams, gali peraugti į baudžiamuosius nusikaltimus ar nusižengimus, ir atvirkščiai (Bakaveckas, 2012, p. 182). Nuo 2016 m. balandžio 1 d. nelikus baudžiamojo nusižengimo sudėties, atsakomybės atriboti neturėtų būti sunku, nes iš esmės skiriasi veikų pavojingumas, įvardytas skirtingais objektyviaisiais požymiais (Gruodytė, 2017, p. 671). Visgi toks atskyrimas dažnai gali būti problematiškas dėl prieš tai minėtų teisės pažeidimų panašumų, todėl baudžiamosios ir administracinės atsakomybės atskyrimas yra svarbus ne tik teorijoje, bet ir praktikoje. Be to, atskyrimo svarbą parodo ir tai, jog žvelgiant į teismų praktiką pastebėtina, kad pasitaiko atvejų, kuomet asmenys kreipiasi į teismą, prašydami perkvalifikuoti jų veiksmus į administracinį teisės pažeidimą¹⁵¹ ar keldami klausimus dėl neteisingo veikos kvalifikavimo¹⁵².

Teismų praktikoje laikomasi pozicijos, jog šios teisinės atsakomybės rūšys tarpusavyje atskiriamos pagal veiksmų pobūdį ir veika sukeltamus padarinius (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. balandžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Tačiau šį aiškinimą galima išplėsti, teigiant, jog veikų turinys bei konkrečios veikos vertinimas priklauso ir nuo kitų aplinkybių, tokių kaip kaltininko veiksmų ypatybės, intensyvumas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. vasario 5 d. konsultacija), trukmė, nukentėjusiųjų asmenybės, jų skaičius ir viešosios vietos specifika (Gruodytė, 2007, p. 93).

Kasacinio teismo aiškinimu, kai atliekamas bet kuris iš alternatyvių Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos padarymo būdų, kurie nenustatyti Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalies dispozicijoje, asmuo traukiamas ne administracinė, bet baudžiamoji atsakomybė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Kaip matoma iš Baudžiamojo kodekso 284 straipsnio ir Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio dispozicijų, veiksmai, už kuriuos kyla administracinė ar baudžiamoji atsakomybė, skiriasi. Administracinių nusižengimų kodeksas įtvirtina administracinę atsakomybę už necenzūrinius žodžius ar gestus viešosiose vietose, įžeidžiamą kibimą prie žmonių, kitus tyčinius veiksmus, kuriais siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį. Atsakomybei pagal Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalį atsirasti yra būtina nustatyti bent vieną iš nurodytų alternatyvių

¹⁵¹ žr. pvz. Klaipėdos apygardos teismo 2020 m. spalio 29 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje.

¹⁵² žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

veiksmų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. sausio 31 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje). Taigi, pirmasis skirtumas – veiksmų pobūdis – nustatomas pagal straipsnių dispozicijoje įtvirtintus požymius.

Kalbant apie atskirų veiksmų ypatumus, necenzūriniai žodžiai administracinės atsakomybės kontekste gali būti pripažįstami rusiški keiksmažodžiai¹⁵³, žodžiai „padla“, „žiurkė“¹⁵⁴, „durnė“¹⁵⁵, įžeidžiamas vadinimas netradicinės seksualinės orientacijos asmeniu¹⁵⁶, rusų kalba vadinimas laisvo elgesio moterimi¹⁵⁷, žodžiai „senas triperi“¹⁵⁸, taigi, tokie žodžiai, kurie kitą asmenį įžeidžia, priverčia pasijusti nemaloniai. Tuo tarpu necenzūriniais gestais, kurie teismų praktikoje pasitaiko rečiau, gali būti pripažįstami nepadorūs gestai¹⁵⁹, vidurinio piršto rodymas¹⁶⁰ ir kiti asmenį įžeidžiantys gestai.

Kitas Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalyje numatytas veikos būdas yra įžeidžiamas kibimas. Šie veiksmai praktikoje gali pasireikšti asmeniui įėjus į kito asmens butą ir jį įžeidinėjant, apie asmenį rašant įžeidžiančio pobūdžio žinutes bendradarbiams¹⁶¹, nepagarbiai kalbant su nepažįstamu asmeniu, reikalaujant sėsti į jo automobilį ir vykti su juo, įsakmiai ir įkyriai nurodinėjant ką ir kaip asmuo turi daryti¹⁶², kaltinant alkoholinių gėrimų vartojimu, provokuojant, bandant aiškintis santykius, nereaguojant į pastabas pasišalinti ir neįkyrėti¹⁶³.

Galiausiai, kiti tyčiniai veiksmai administracinės atsakomybės kontekste gali pasireikšti bet kokiais tyčiniais veiksmais, kuriais yra siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį. Teismų praktikoje neaptikus aiškaus suformuoto kitų tyčinių veiksmų požymio apibrėžimo manytina, kad prie tokių veiksmų gali būti priskiriami bet kokie tyčiniai veiksmai, nukreipti į viešosios tvarkos ir žmonių rimties pažeidimą, kurių neapima kiti straipsnio dispozicijoje nurodyti teisės pažeidimo padarymo būdai ir kurių nekriminalizuoja Baudžiamasis kodeksas. Kaip galima pastebėti iš minėtų veiksmų įtvirtinimo baudžiamajame įstatyme, necenzūriniai žodžiai ir gestai, įžeidžiamas kibimas ir kiti tyčiniai veiksmai kriminalizuoti baudžiamajame

¹⁵³ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. sausio 15 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁵⁴ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 8 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁵⁵ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁵⁶ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. balandžio 22 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁵⁷ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje.

¹⁵⁸ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁵⁹ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁶⁰ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁶¹ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 5 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁶² žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2019 m. spalio 30 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

¹⁶³ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

įstatyme nėra, todėl už juos gali kilti tik administracinė atsakomybė. Vis tik šie veiksmai gali būti ir nusikalstamos veikos dalimi, todėl atribojant atsakomybes nepakanka atsižvelgti tik į straipsnių dispozicijas.

Atskiriant atsakomybės rūšis labai svarbu pažvelgti ir į veiksmų pavojingumą bei intensyvumą, kadangi šis požymis yra pagrindinis ir esminis. Veiksmai turėtų būti vertinami pagal tai, ar savo pavojingumu (ne)gali būti prilyginti Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje nurodytai veikai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Šiuo atveju reikalinga žvelgti į veiksmus, nustatyti jų požymius, ypatybes, ir tuomet spręsti dėl atsakomybės taikymo. Pavyzdžiui, byloje nuteistasis tyčia prikibo prie nukentėjusiojo, jį persekiojo, kol abu sustojo, išlipus iš automobilio vartojo jo atžvilgiu žeminančius, įžeidžiančius žodžius, išsitraukė ginklą, įrėmė jam į galvą, liepė gultis ant žemės, sugriebė už drabužių, jį tāsė (Kauno apygardos teismo 2016 m. rugsėjo 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Įvertinus nutartyje išdėstytas faktines aplinkybės akivaizdu, kad kaltininko veiksmai pasižymėjo intensyvumu, didesniu pavojingumu, pakankamai ilga trukme, ginklo panaudojimu, ko pasekoje teisingai kvalifikuoti kaip užtraukiantys baudžiamąją atsakomybę. Kitoje situacijoje nuteistasis savo smurtiniais veiksmais nukentėjusiajai, kuri yra nėščia, sukėlė fizinį skausmą ir nežymų sveikatos sutrikdymą ir sutrikdė visuotinę rimtį ir tvarką (Vilniaus apygardos teismo 2020 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Šiuo atveju didesnę veikos pavojingumą rodo veiksmų intensyvumas (fizinis smurtas), taip pat nukentėjusio asmens savybės (moters nėštumas).

Tuo tarpu administracinė atsakomybė nagrinėjamoje byloje asmuo buvo patrauktas už tai, kad naktiniame klube apsaugos darbuotojams vedant link išėjimo, trukdė jiems išvesti nepageidaujamą asmenį iš klubo, tampė apsaugos darbuotojus už drabužių, po ko iš bokalo išsipylė raudonos spalvos gėrimas ir apgadino asmens drabužius (Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 14 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje). Kitoje byloje asmeniui administracinė atsakomybė kilo už tai, kad įžeidinėjo apsaugos darbuotoją, garsiai šūkavo (Kauno apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 30 d. nutarimas administracinio nusižengimo byloje). Iš pateiktų pavyzdžių nesunku pastebėti, kad administracinė atsakomybė patrauktų asmenų veiksmai nepasiekia tokio pavojingumo ir intensyvumo, koks būdingas veiksams, už kuriuos kyla baudžiamoji atsakomybė.

Praktikoje pastebimi ir kiti požymiai, kurie gali padėti atriboti atsakomybių rūšis ir įvertinti veiksmų pavojingumą, tokie kaip nukentėjusio asmens ypatybės, nukentėjusių asmenų

kiekis, veiksmų trukmė, žalos dydis ir pan. Pavyzdžiui, nustačius, jog veika truko pakankamai ilgai ir buvo pakankamai intensyvi bei buvo sudrumsta ramybė mažiausiai šešioms asmenims¹⁶⁴, padaryta didelė materialinė žala¹⁶⁵, necenzūriniai ir kiti įžeidžiantys žodžiai vartoti girdint 5 mažamečiams vaikams¹⁶⁶, panaudotas smurtas prieš neįgalų asmenį¹⁶⁷, prieš akivaizdžiai nėščią moterį¹⁶⁸, prieš mažametį ir nepilnametį¹⁶⁹ veika laikoma pavojingesnė, todėl pagrįstai kvalifikuojama kaip nusikalstama. Apibendrinant galima teigti, kad viešosios tvarkos pažeidimas kaip nusikalstama veika pasižymi didesniu pavojingumu, kurį gali sąlygoti įvairios aplinkybės, apibūdinančios tiek pačius veiksmus, tiek jų trukmę, nukentėjusių asmenų ypatybes, kiekį, žalos dydį ir kitos aplinkybės. Visgi, spręsti, ar veikos pavojingumas atitinka nusikalstamos veikos požymius, ar turėtų būti kvalifikuojama kaip administracinis nusižengimas, kiekvienu atveju yra teismo prerogatyva.

Kitas baudžiamosios ir administracinės atsakomybės skirtumas viešosios tvarkos pažeidimo ribose yra tikslas. Kaip galima pastebėti iš Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalies, tikslas yra būtinas požymis administracinei atsakomybei kilti, įtvirtinant, kad atliekant veiksmus turi būti siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį. Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalies dispozicijoje naudojamas žodis „siekiama“ nurodo neteisėto veikimo tikslą, o ne šio veikimo padarinius (Vilniaus apygardos teismo 2018 m. liepos 17 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje). Štai byloje nustatyta, kad asmuo nesiekė pažeisti viešosios tvarkos ir jos nepažeidė, kadangi išsakytas prašymas uždaryti šunį nėra pagrindas konstatuoti, kad buvo atlikti tyčiniai veiksmai, kuriais siekta pažeisti viešąją tvarką (Šiaulių apygardos teismo 2017 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje), todėl tokioje situacijoje taikyti administracinei atsakomybei pagrindo nėra. Pažymėtina, kad galima rasti ir teismų praktikos, kurioje tikslas nėra laikomas būtinu nedidelio viešosios tvarkos pažeidimo požymiu¹⁷⁰. Visgi žvelgiant į nedidelį viešosios tvarkos pažeidimą, manytina, kad tikslas pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį turėtų būti nustatomas kiekvienu atveju taikant administracinę atsakomybę (Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje).

¹⁶⁴ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁶⁵ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2015 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁶⁶ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁶⁷ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2017 m. lapkričio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁶⁸ žr. pvz. Panevėžio apygardos teismo 2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁶⁹ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2015 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje.

¹⁷⁰ žr. pvz. Kauno apygardos teismo 2017 m. liepos 27 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

Tuo tarpu baudžiamajami atsakomybei kilti tikslas nėra būtinasis požymis. Teismų praktikoje aiškinama, kad tikslas yra svarbus vertinant, ar nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas pagal pavojingumą yra laikytinas nusikalstama veika ar dar nepasiekė nusikalstamai veikai būdingo pavojingumo (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. lapkričio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje), todėl tikslo nustatymas yra svarbus sprendžiant dėl atsakomybės rūšies taikymo.

Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje nustatyta nusikaltimo sudėtis yra materialioji, tuo tarpu Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta administracinio nusižengimo sudėtis neįvardija padarinių atsiradimo, o tik veiksmus, kuriais siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 26 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje). Žvelgiant į Administracinių nusižengimų kodekso 481 straipsnio 1 dalį galima teigti, kad padariniai nėra įtvirtinti straipsnio dispozicijoje, kas suponuoja, kad nusižengimo sudėtis yra formali, t. y. pagal šį straipsnį asmenį atsakomybėn traukti galima ir nekilus padariniams. Teismų praktikoje formuojama pozicija, kad kilus baudžiamojo įstatymo nustatytiems padariniams, asmuo traukiamas ne administracinėn, bet baudžiamojon atsakomybėn (Panevėžio apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje), nes asmenį traukiant baudžiamojon atsakomybėn už viešosios tvarkos pažeidimą padariniai privalo kilti. Vis tik galima rasti ir kitokios praktikos, kurioje kilus padariniams asmeniui taikoma ne baudžiamoji, o administracinė atsakomybė¹⁷¹. Apibendrinant galima teigti, jog baudžiamoji atsakomybė už viešosios tvarkos pažeidimą kils tik tuomet, kai dėl asmens veiksmų buvo sutrikdyta visuomenės rimtis ar tvarka (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. lapkričio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje). Tuo tarpu administraciniu nusižengimu yra tik siekiama pažeisti viešąją tvarką ir žmonių rimtį, tačiau pasekmių kilimas nėra būtinas šio nusižengimo sudėties požymis (Kauno apygardos teismo 2021 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje).

Galiausiai, administracinė ir baudžiamoji atsakomybė skiriasi ir pagal savo sankciją, kuri galėtų būti laikoma teisingo atsakomybių atribojimo pasekmė. Už nedidelį viešosios tvarkos pažeidimą gali būti taikoma tik bauda, kuri yra didesnė nusižengimą padarius pakartotinai, taip pat gali būti taikomos administracinio poveikio priemonės. Pastebėtina, kad bauda gali būti skiriama tiek padarius administracinį nusižengimą, tiek nusikaltimą viešosios tvarkos

¹⁷¹ žr. pvz. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. vasario 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje; Šiaulių apygardos teismo 2021 m. sausio 21 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje.

pažeidimo kontekste, tačiau likusios keturios sankcijos rūšys (viešieji darbai, laisvės apribojimas, areštas arba laisvės atėmimas) gali būti skiriami tik už viešosios tvarkos pažeidimą kaip nusikalstamą veiką. Baudžiamojoje teisėje nuteisimas sukelia ir tam tikrų neigiamų padarinių atlikus bausmę – teistumą, tuo tarpu administracinė nuobauda tokių padarinių nesukelia (Šedbaras, 2005, p. 178).

Atsižvelgiant į tai, kad viešosios tvarkos pažeidimas yra tiek administracinės, tiek baudžiamosios teisės institutas, atribojant baudžiamąją atsakomybę nuo kitos rūšies teisinės atsakomybės taip pat gali būti vadovaujama *ultima ratio* principu (Fedosiuk, 2012, p. 735). Baudžiamųjų įstatymų draudimų ir sankcijų turi būti imama tik tada, kai tai neišvengiama, t. y. neįmanoma kitomis teisinėmis ir socialinėmis priemonėmis apginti pažeidžiamų teisinių gėrių (Fedosiuk, 2012, p. 717), nes administracinės nuobaudos paskyrimas nesukelia tokių sunkių teisinių padarinių, kaip nuteisus kriminaline bausme (Šedbaras, 2005, p. 74-75). Analogiškai aiškinama ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje, kurioje laikomasi pozicijos, jog kiekvieną kartą, kai reikia spręsti, pripažinti veiką nusikaltimu ar kitokiu teisės pažeidimu, labai svarbu įvertinti, kokių rezultatų galima pasiekti kitomis, nesusijusiomis su kriminalinių bausmių taikymu priemonėmis, *inter alia* administracinėmis sankcijomis (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. lapkričio 10 d. nutarimas). Manytina, jog šiuo principu turėtų būti vadovaujama ir atskiriant administracinę bei baudžiamąją atsakomybes už viešosios tvarkos pažeidimą, pirmenybę teikiant administracinės, t. y. švelnesnės, atsakomybės taikymui.

Apibendrinant tai, kas išdėstyta, administracinės ir baudžiamosios atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą gali būti atribojamas pagal dispozicijoje nurodytus veikos būdus, pavojingumą, intensyvumą, veiksmų trukmę, žalos dydį, nukentėjusių asmenų skaičių ar ypatybes, tikslą, padarinius ir, be abejojimo, *ultima ratio* principą.

IŠVADOS

1. Viešosios tvarkos pažeidimo sudėtis susideda iš objekto, objektyviosios pusės, subjekto ir subjektyviosios pusės. Šioje veikoje pagrindinis objektas yra viešoji tvarka, kuris yra būtinas veikai kvalifikuoti. Be pagrindinio objekto žala gali būti padaroma ir kitiems, o būtent – sveikatos, laisvės, orumo ir nuosavybės objektams. Veikai būdingas dalykas, kuris gali būti nustatomas pažeidžiant nuosavybės objektą, tačiau teismų praktikoje dalyko konstatavimo pavyzdžių nepastebima. Objektyviają šios veikos pusę apibūdina vieta, kuri turi būti vieša. Svarbūs ir veikos padarymo būdai, kurie yra alternatyvūs, kas reiškia, jog veikai kvalifikuoti pakanka vieno iš šių būdų nustatymo – įžūlaus elgesio, grasinimų, piktybiško tyčiojimosi ar vandališkų veiksmų. Veika pasireiškia nepagarbos aplinkiniams ar aplinkai demonstravimu. Veikai būdingi ir padariniai, pasireiškiantys visuomenės rimties arba tvarkos sutrikdymu, taip pat turi būti nustatomas ir priežastinis ryšys tarp veikos ir padarinių.
2. Šios veikos subjektas – fizinis asmuo, kuriam veikos padarymo metu buvo sukakę 16 metų. Viešosios tvarkos pažeidimo subjektyviųjų požymių kontekste vienintelis būtinas nustatyti požymis yra subjekto kaltė, kuri pasireiškia tiesiogine tyčia. Visgi teismų praktika tyčios atžvilgiu yra nevienareikšmiška, kadangi galima rasti praktikos, kurioje pripažįstama ir galimybė nusikalstamą veiką padaryti netiesiogine tyčia. Tyčia taip pat gali būti išskiriama į apibrėžtą ir neapibrėžtą tyčią. Prie nebūtinų subjektyviosios pusės požymių gali būti priskiriami motyvai ir tikslas, vis tik šie požymiai nėra nustatomi visais atvejais asmenį traukiant baudžiamojon atsakomybėn, kadangi jie nėra būtini sudėties požymiai. Kita vertus, šie požymiai yra svarbūs skiriant bausmę pagal Baudžiamojo kodekso 54 straipsnio 2 dalies 3 punktą.
3. Už šios veikos padarymą baudžiamasis įstatymas numato 5 skirtinas bausmes – viešuosius darbus, baudą, laisvės apribojimą, areštą ir terminuotą laisvės atėmimą. Šių bausmių minimalius ir maksimalius dydžius nustato Baudžiamojo kodekso 46-50 straipsniai. Skiriant bausmę teismų praktikoje atsižvelgiama ne tik į bausmės rūšį ir jos galimą dydį, o bausmė kiekvieną kartą individualizuojama realizuojant bausmių skyrimo reikalavimus ir žvelgiant į bausmės tikslų pasiekimą pagal Baudžiamojo kodekso 41 straipsnį. Teismų praktikos analizė atskleidžia, kad teismai bausmės skyrimų reikalavimų praktikoje laikosi. Taikant areštą ir laisvės atėmimą, šių bausmių vykdymas gali būti atidėtas. Viešosios

tvarkos pažeidimą padarę asmenys gali būti atleidžiami nuo baudžiamosios atsakomybės pagal Baudžiamojo kodekso VI skyriaus nuostatas.

4. Už viešosios tvarkos pažeidimą gali kilti ne tik baudžiamoji, o ir administracinė atsakomybė. Teismų praktikoje pastebima, jog kaltinamieji (nuteistieji) neretai kelia klausimą dėl baudžiamosios atsakomybės pakeitimo į administracinę atsakomybę. Šioms atsakomybės rūšims bendri požymiai yra objektas, tyčia, viešosios vietos požymis, subjektas ir viena iš Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje numatytų sankcijų rūšių – bauda. Šios atsakomybės rūšys gali būti atribojamos pagal dispozicijoje nurodytus veikos būdus, pavojingumą, kuris yra esminis atribojimo kriterijus, intensyvumą, veiksmų trukmę, žalos dydį, nukentėjusių asmenų skaičių ar ypatybes, tikslą, padarinius ir *ultima ratio* principą.

ŠALTINIAI

Lietuvos Respublikos teisės norminiai aktai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija (1992). Valstybės žinios, 33-1014.
2. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (2000). Valstybės žinios, Nr. 74-2262
3. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas (2000). Valstybės žinios, Nr. 89-2741.
4. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas (2015). Teisės aktų registras, Nr. 11216.

Užsienio valstybių teisės norminiai aktai

5. Latvijos Respublikos baudžiamasis kodeksas [interaktyvus] (1998). Prieiga per internetą: [Krimināllikums \(likumi.lv\)](http://Kriminallikums(likumi.lv)) [žiūrėta 2021 m. gruodžio 4 d.].
6. Lenkijos Respublikos Baudžiamasis kodeksas [interaktyvus] (1997). Prieiga per internetą: [Kodeks karny. - Prawo.pl](http://Kodeks.karny.-Prawo.pl) [žiūrėta 2021 m. gruodžio 4 d.].
7. Lietuvos tarybų socialistinės Respublikos baudžiamasis kodeksas (1961). Vyriausybės žinios, 18-147.

Specialioji literatūra

1. Abramavičius, A. et al. (2020). Lietuvos baudžiamoji teisė. Bendroji dalis. 2 knyga. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
2. Abramavičius, A. et al. (2019). Lietuvos baudžiamoji teisė. Bendroji dalis. 1 knyga. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
3. Abramavičius, A. et al. (2010). Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Specialioji dalis (213-330 straipsniai). Vilnius: Registrų centras.
4. Abramavičius, A. et al. (2009). Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Specialioji dalis (99-212 straipsniai). Vilnius: Registrų centras.
5. Abramavičius, A. et al. (2001). Baudžiamoji teisė. Specialioji dalis: antrasis papildytas leidimas. Vilnius: Eugrimas.
6. Abramavičius, A. et al. (1998). Baudžiamoji teisė. Bendroji dalis: antrasis papildytas leidimas. Vilnius: Eugrimas.
7. Apanavičius, M. et al. (1974). Lietuvos tarybų socialistinės Respublikos baudžiamojo kodekso komentaras. Vilnius: mintis.
8. Bakaveckas, A. (2012). Administracinė teisė: teorija ir praktika. I dalis. Vilnius: leidykla MES.

9. Bereikienė, D. et al. (2017). Lietuvos baudžiamoji teisė. Specialioji dalis. Antroji knyga. Vilnius: Registrų centras.
10. Bukelienė, D. (2008). Baudžiamoji atsakomybė už turto pasisavinimą ir turto iššvaistymą (teoriniai ir praktiniai aspektai). Vilnius: Eugrimas.
11. Čaplinskas, A. et al. (2004). Baudžiamosios ir administracinės atsakomybės atribojimo teorinės problemos. Teisės problemos, Nr. 4 (46), p. 44-82.
12. Čepas, A., Sakalauskas, G. (2009). Ar prasminga arešto bausmė? Teisės problemos, Nr. 4 (66), p. 5-30.
13. Fedosiuk, O. (2012). Baudžiamoji atsakomybė kaip kraštutinė priemonė (ultima ratio): teorija ir realybė. Jurisprudencija, Nr. 19(2), p. 715–738.
14. Fedosiuk, O. (2004). Baudžiamosios teisės specialiosios dalies klausimai. Turtinė nauda kaip nusikalstamos veikos dalykas: sisteminė normų analizė. Jurisprudencija, Nr. 60 (52), p. 82–95.
15. Fedosiuk, O. (2001). Psichinės prievartos samprata baudžiamojoje teisėje. Jurisprudencija, Nr. 21 (13), p. 101–115.
16. Gelžinytė, V., Pranka, D. (2018). Baudos bausmės keitimo į kitas bausmes tvarka ir jos tobulinimo galimybės. Mokslo studija. Vilnius.
17. Grinevičiūtė, K. (2014). Fizinio skausmo sukėlimo nustatymo ir BK 140 straipsnyje numatyto nusikaltimo pripažinimo mažareikšmiu probleminiai aspektai. Jurisprudencija, Nr. 21 (2), p. 599–614.
18. Grinevičiūtė, K., Vitkutė-Zvezdinienė, I. (2020). Mažareikšmiškumo koncepcijos kilmė ir baudžiamoji teisinė reikšmė Lietuvos teismų praktikoje. Jurisprudencija, Nr. 27 (1), p. 130–148.
19. Gruodytė, E. (2007). Takoskyra tarp administracinio teisės pažeidimo ir nusikalstamos veikos viešosios tvarkos sektoriuje. Jurisprudencija, Nr. 8(98), p. 89–94.
20. Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos [interaktyvus]. Nusikalstamų veikų žinybinio registro atviri duomenys. Prieiga per internetą: [Atviri duomenys | Informatikos ir ryšių departamentas \(ird.lt\)](#) [žiūrėta 2021 m. gruodžio 4 d.].
21. Kalesnykas, R. (1999). Administracinių teisės pažeidimų, kuriais kėsiamasi į viešąją tvarką, sudėčių teisinės analizės aspektai. Jurisprudencija, Nr. 13 (5), p. 5-20.
22. Kelsen, H. (2002). Grynoji teisės teorija. Vilnius: Eugrimas.

23. Lastauskienė, G. et al. (2020). Teisės teorija. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
24. Levon, J. et al. (2016). Baudžiamoji atsakomybė už svetimo prekių ar paslaugų ženklo naudojimą. Iš Baudžiamoji justicija ir verslas. Vilnius.
25. Lietuvių kalbos žodynas [interaktyvus]. Prieiga per internetą: [sveikata – Lietuvių kalbos žodynas \(lkz.lt\)](http://sveikata-likz.lt) [žiūrėta 2021 m. lapkričio 18 d.].
26. Lietuvos teismų 2021 m. baudžiamųjų bylų nagrinėjimo ataskaita. Bylų procesas I instancijos teismuose [interaktyvus]. Prieiga per internetą: [Statistika - Lietuvos teismai](#) [žiūrėta 2022 m. balandžio 10 d.].
27. Lietuvos teismų 2020 m. veiklos rezultatai [interaktyvus]. Prieiga per internetą: [teismai2021-g.pdf](#) [žiūrėta 2022 m. kovo 10 d.].
28. Mackevičius, T. (2011). Realization of the public works penalty in Lithuania. Jurisprudencija, Nr. 18 (2), p. 755–768.
29. Mackevičius, T. (2010). Laisvės apribojimo bausmės įgyvendinimas. Jurisprudencija, Nr. 4 (112), p. 261–277.
30. Markevičiūtė, M. (2016). Kaltė kaip juridinių asmenų administracinio baudimo sąlyga. Teisė, Nr. 100, p. 81–101.
31. Mikelėnas, V. et al. (2001). Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Pirmoji knyga. Bendrosios nuostatos. Vilnius: Justitia.
32. Milinis, A. (2011). Baudžiamoji atsakomybė už nužudymą. Vilnius: Registrų centras.
33. Petkevičius, P. (1996). Administracinė atsakomybė. Vilnius: Justitia.
34. Piesliakas, V. (2009). Lietuvos baudžiamoji teisė. Pirmoji knyga. Antroji pataisyta ir papildyta laida. Vilnius: Justitia.
35. Piesliakas, V. (2008). Bausmės individualizavimas ir teisingumo principo įgyvendinimas skiriant bausmes. Jurisprudencija, Nr. 11 (113), p. 7–15.
36. Piesliakas, V. et al. (2004). Lietuvos teisės pagrindai. Vilnius: Justitia.
37. Piesliakas, V. (1996). Mokymas apie nusikaltimą ir nusikaltimo sudėtį. Vilnius: atviros Lietuvos fondas.
38. Pradel, J. (2001). Lyginamoji baudžiamoji teisė. Vilnius: Eugrimas.
39. Prapiestis, J., Prapiestis, D. (2016). Kaltės institutas baudžiamojoje kasacijoje. Teisės apžvalga, Nr. 2 (14), p. 48–61.
40. Simanaitytė, E. (2016). Bausmės vykdymo atidėjimas ir aktualios jo taikymo problemos. Teisė, Nr. 98, p. 200–213.

41. Steponavičiūtė, R. (2020). Autorystės pasisavinimo nusikaltimo objektas ir jo reikšmė veikai kvalifikuoti. *Teisė*, Nr. 115, 105–121.
42. Šedbaras, S. (2005). *Administracinė atsakomybė*. Vilnius: Justitia.
43. Šimkaitytė-Kudarauskė, R. (2011). Viešosios vietos sąvokos samprata ir problematika. *Mokslinių straipsnių rinkinys. Visuomenės saugumas ir viešoji tvarka*, Nr. 5, p. 199–219.
44. Švedas, G. (2014). Bausmės skyrimo asmeniui, pirmą kartą teisiamam už nesunkų arba apysunkį tyčinį nusikaltimą, nuostatos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo jurisprudencijoje. *Teisė*, Nr. 90, p. 7–18.
45. Švedas, G. (2013). *Bausmių vykdymo teisė. Bendroji dalis*. Vilnius, Registrų centras.
46. Švedas, G. (2006). *Baudžiamosios politikos pagrindai ir tendencijos Lietuvos Respublikoje*. Vilnius: Teisinės informacijos centras.
47. Vaišvila, A. (2005). Žmogaus orumas ir teisė į orumą teisinio personalizmo požiūriu (nuo statiškojo prie tampančiojo orumo sampratos). *Jurisprudencija*, Nr. 71 (63), p. 49–61.
48. Veršekys, P. (2016). Vertinamieji požymiai nusikalstamų veikų ekonomikai ir verslo tvarkai sudėtyse. Iš *Baudžiamoji justicija ir verslas*. Vilnius.
49. Veršekys, P. (2013). *Vertinamieji nusikalstamos veikos sudėties požymiai*. Daktaro disertacija. *Socialiniai mokslai, teisė (01 S)*.
50. Veršekys, P. (2012). Nusikalstamos veikos sudėties požymio samprata ir ją lemiantys veiksniai. *Teisė*, Nr. 82, p. 198–214.
51. Veršilo, V. (2007). Neapibrėžtos tyčios samprata. *Mokslinės minties šventė*, p. 311–315.
52. Vitkutė-Zvezdinienė, I. (2007). Nusikaltimo mažareikšmiškumo atribojimo nuo baudžiamojo nusižengimo problemos. *Jurisprudencija*, Nr. 8 (98), p. 35–40.
53. Vosilyūtė, A. (2013). Vagystės kvalifikuotų sudėčių konstravimo Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse ypatumai. *Teisė*, Nr. 88, p. 129–143.
54. Wessels, J. (2003). *Baudžiamoji teisė. Bendroji dalis. Baudžiamoji veika ir jos struktūra*. Vilnius: Eugrimas.

Teismų praktika

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika

1. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. lapkričio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 163² straipsnio (2002 m. liepos 5 d. redakcija) 5 dalies ir šio straipsnio (2003 m. liepos 4 d. redakcija) 6 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2003 m. birželio 10 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 45 straipsnio (1998 m. liepos 2 d. redakcija) ir 312 straipsnio 3 dalies (1998 m. vasario 3 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika

3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. sausio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-92-511/2022.
4. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. sausio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-3-489/2022.
5. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-14-387/2022.
6. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. balandžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-101-489/2021.
7. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. balandžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. BIK-192/2021.
8. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. gegužės 20 d. teismų praktikos taikant Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso normas, reglamentuojančias bylų nagrinėjimą apeliacinės instancijos teisme, apžvalga Nr. AB-54-1.
9. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-159-976/2021.
10. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. birželio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-65-648/2021.
11. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. BIK-234/2021.
12. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-143-628/2021.
13. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. vasario 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-19-511/2020.
14. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. liepos 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-94-788/2020.
15. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. lapkričio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-194-895/2020.

16. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. lapkričio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-234-895/2020.
17. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. sausio 31 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-1-1073/2019.
18. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. vasario 26 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-13-976/2019.
19. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. balandžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-103-689/2019.
20. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. birželio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-160-697/2019.
21. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-231-495/2019.
22. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. sausio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-53-693/2018.
23. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. vasario 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-3-489/2018.
24. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. kovo 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-112-697/2018.
25. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. balandžio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-120-628/2018.
26. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. birželio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-209-222/2018.
27. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. birželio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-229-976/2018.
28. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. lapkričio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-341-648/2018.
29. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-370-511/2018.
30. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. sausio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-15-648/2017.
31. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. sausio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-54-222/2017.

32. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. kovo 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-66-942/2017.
33. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. gruodžio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-308-942/2017.
34. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. gruodžio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-382-1073/2017.
35. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. balandžio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-146-511/2016.
36. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. spalio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-329-507/2016.
37. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. sausio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-10-696/2015.
38. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. kovo 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-164-976/2015.
39. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. gegužės 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-62-489/2015.
40. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. gegužės 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-299-648/2015.
41. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-467-976/2015.
42. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-520-303/2015.
43. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. sausio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-95/2014.
44. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. sausio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-120/2014.
45. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. vasario 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-76/2014.
46. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. lapkričio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-484/2014.
47. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-7-404/2014.

48. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-557/2014.
49. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. sausio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-25/2013.
50. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2013 m. sausio 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2K-27/2013.
51. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. kovo 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-154/2013.
52. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. kovo 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-160/2013.
53. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. birželio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-319/2013.
54. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. rugsėjo 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-364/2013.
55. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. lapkričio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 2K-445/2013.
56. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2012 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-429/2012.
57. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2011 m. spalio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-412/2011.
58. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2010 m. kovo 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-91/2010.
59. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2010 m. spalio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-414/2010.
60. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2010 m. lapkričio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-513/2010.
61. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2009 m. gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-159/2009.
62. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2009 m. liepos 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-205/2009.
63. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2009 m. gruodžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-428/2009.

64. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. vasario 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-34/2008.
65. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2008 m. lapkričio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-426/2008.
66. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2007 m. spalio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-652/2007.
67. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. vasario 5 d. konsultacija Nr. B3-304.
68. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2002 m. spalio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-670/2002.
- Lietuvos apeliacinio teismo praktika
69. Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. vasario 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-110-1020/2022.
70. Lietuvos apeliacinio teismo 2022 m. kovo 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-169-449/2022.
71. Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. birželio 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-124-870/2021.
72. Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. spalio 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-237-579/2021.
73. Lietuvos apeliacinio teismo 2021 m. gruodžio 15 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-405-307/2021.
74. Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. kovo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-58-387/2020.
75. Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. birželio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-259-616/2020.
76. Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. sausio 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-62-387/2019.
77. Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. balandžio 9 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-90-453/2019.
78. Lietuvos apeliacinio teismo 2019 m. rugsėjo 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-187-387/2019.
79. Lietuvos apeliacinio teismo 2018 m. liepos 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-325-616/2018.

80. Lietuvos apeliacinio teismo 2017 m. gruodžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-490-202/2017.

81. Lietuvos apeliacinio teismo 2007 m. lapkričio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-241/2007.

Apygardų teismų praktika

82. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. sausio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-105-932/2022.

83. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. sausio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-19-1035/2022.

84. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. sausio 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-38-926/2022.

85. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-100-1035/2022.

86. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-81-593/2022.

87. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-88-966/2022.

88. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-41-337/2022.

89. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 17 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-18-312/2022.

90. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-112-926/2022.

91. Šiaulių apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-12-519/2022.

92. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-212-813/2022.

93. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. vasario 24 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-49-519/2022.

94. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2022 m. kovo 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-10-576/2022.

95. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. sausio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-1-334/2021.
96. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. sausio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-34-316/2021.
97. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. sausio 7 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-63-290/2021.
98. Kauno apygardos teismo 2021 m. sausio 15 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-29-348/2021.
99. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. sausio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-35-348/2021.
100. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. sausio 21 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-4-282/2021.
101. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. sausio 26 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-97-873/2021.
102. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. vasario 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-61-929/2021.
103. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. vasario 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-94-843/2021.
104. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. vasario 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-37-875/2021.
105. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 3 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-79-744/2021.
106. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-119-354/2021.
107. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-23-879/2021.
108. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-117-245/2021.
109. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-214-851/2021.
110. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-117-282/2021.

111. Panevėžio apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus 2021 m. kovo 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e2A-182-425/2021.
112. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. kovo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-210-935/2021.
113. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. balandžio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-24-245/2021.
114. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. balandžio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-210-530/2021.
115. Kauno apygardos teismo 2021 m. balandžio 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-173-634/2021.
116. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. balandžio 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-179-397/2021.
117. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. balandžio 22 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-144-935/2021.
118. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gegužės 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-168-875/2021.
119. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gegužės 12 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-68-879/2021.
120. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gegužės 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-157-744/2021.
121. Kauno apygardos teismo 2021 m. gegužės 27 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-303-317/2021.
122. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. birželio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-191-309/2021.
123. Kauno apygardos teismo 2021 m. birželio 3 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-330-919/2021.
124. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. birželio 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-349-365/2021.
125. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. birželio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-332-935/2021.
126. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. birželio 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-213-616/2021.

127. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. birželio 11 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-88-316/2021.
128. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. liepos 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-219-316/2021.
129. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. liepos 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-106-879/2021.
130. Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 8 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-391-317/2021.
131. Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 8 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-388-954/2021.
132. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. liepos 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-367-966/2021.
133. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. rugpjūčio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-2-898/2021.
134. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugpjūčio 31 d. nutarimas administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-340-885/2021.
135. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. rugsėjo 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-171-337/2021.
136. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. rugsėjo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-480-634/2021.
137. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. rugsėjo 30 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-300-744/2021.
138. Kauno apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 30 d. nutarimas administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-465-383/2021.
139. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 6 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-520-530/2021.
140. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-571-932/2021.
141. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-663-966/2021.
142. Vilniaus apygardos teismo 2021 m. spalio 14 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-384-935/2021.

143. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-438-966/2021.
144. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-307-282/2021.
145. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-399-891/2021.
146. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-98-616/2021.
147. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-562-873/2021.
148. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. spalio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-496-290/2021.
149. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. lapkričio 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-398-485/2021.
150. Panevėžio apygardos teismo 2021 m. lapkričio 18 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-163-768/2021.
151. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. lapkričio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-502-290/2021.
152. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gruodžio 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-524-908/2021.
153. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gruodžio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-266-795/2021.
154. Šiaulių apygardos teismo 2021 m. gruodžio 2 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-194-300/2021.
155. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gruodžio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-471-497/2021.
156. Kauno apygardos teismo 2021 m. gruodžio 10 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-653-919/2021.
157. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gruodžio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-553-317/2021.
158. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2021 m. gruodžio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-554-1035/2021.

159. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. sausio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-73-988/2020.
160. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. sausio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-84-290/2020.
161. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. sausio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-46-316/2020.
162. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. vasario 4 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-80-988/2020.
163. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. vasario 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-42-366/2020.
164. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. vasario 18 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-130-211/2020.
165. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. kovo 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-56-337/2020.
166. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. kovo 10 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-78-309/2020.
167. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. balandžio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-106-491/2020.
168. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gegužės 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-273-290/2020.
169. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-332-929/2020.
170. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-235-576/2020.
171. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-79-337/2020.
172. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-366-929/2020.
173. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-370-929/2020.
174. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-296-238/2020.

175. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. birželio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-363-468/2020.
176. Kauno apygardos teismo 2020 m. liepos 3 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-282-383/2020.
177. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. liepos 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-482-593/2020.
178. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. liepos 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-76-300/2020.
179. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. liepos 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-308-365/2020.
180. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-132-334/2020.
181. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. rugsėjo 1 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-132-581/2020.
182. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-407-843/2020.
183. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-367-576/2020.
184. Kauno apygardos teismo 2020 m. rugsėjo 29 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-414-579/2020.
185. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-478-238/2020.
186. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-442-238/2020.
187. Kauno apygardos teismo 2020 m. spalio 5 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-430-954/2020.
188. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 8 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-479-312/2020.
189. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-150-531/2020.
190. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-428-365/2020.

191. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-473-383/2020.
192. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 22 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-409-935/2020.
193. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. spalio 29 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-212-380/2020.
194. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. lapkričio 24 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-484-348/2020.
195. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. lapkričio 25 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-613-383/2020.
196. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gruodžio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-641-634/2020.
197. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gruodžio 3 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. T-180-530/2020.
198. Kauno apygardos teismo 2020 m. gruodžio 11 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-535-397/2020.
199. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gruodžio 16 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-283-300/2020.
200. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gruodžio 17 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-232-744/2020.
201. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-541-468/2020.
202. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2020 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-556-468/2020.
203. Šiaulių apygardos teismo 2019 m. sausio 21 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-18-332/2019.
204. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. sausio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-108-654/2019.
205. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. vasario 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-84-319/2019.
206. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. vasario 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-204-365/2019.

207. Šiaulių apygardos teismo 2019 m. gegužės 8 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-82-875/2019.
208. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. gegužės 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-373-843/2019.
209. Kauno apygardos teismo 2019 m. birželio 6 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-244-593/2019.
210. Kauno apygardos teismo 2019 m. liepos 31 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-364-658/2019.
211. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. rugpjūčio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-594-593/2019.
212. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. rugpjūčio 8 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-192-366/2019.
213. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. rugpjūčio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-633-919/2019.
214. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. rugsėjo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-669-594/2019.
215. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. rugsėjo 25 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-251-875/2019.
216. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. rugsėjo 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-367-873/2019.
217. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-452-898/2019.
218. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-750-926/2019.
219. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-348-626/2019.
220. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-650-238/2019.
221. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-244-300/2019.
222. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. spalio 23 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-199-879/2019.

223. Panevėžio apygardos teismo 2019 m. spalio 30 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-143-491/2019.
224. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. lapkričio 15 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-658-383/2019.
225. Vilniaus apygardos teismo 2019 m. lapkričio 28 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-547-932/2019.
226. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. gruodžio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-393-843/2019.
227. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2019 m. gruodžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-255-531/2019.
228. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. sausio 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-35-366/2019.
229. Šiaulių apygardos teismo 2018 m. kovo 15 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-52-309/2018.
230. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. kovo 15 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-119-651/2018.
231. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. balandžio 5 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-115-744/2018.
232. Kauno apygardos teismo 2018 m. balandžio 10 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-140-593/2018.
233. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. balandžio 11 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-320-238/2018.
234. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. balandžio 12 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-145-282/2018.
235. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. birželio 6 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-291-493/2018.
236. Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. birželio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-197-361/2018.
237. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. birželio 14 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-348-312/2018.
238. Vilniaus apygardos teismo 2018 m. liepos 4 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-302-870/2018.

239. Vilniaus apygardos teismo 2018 m. liepos 17 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-306-1020/2018.
240. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. liepos 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-465-397/2018.
241. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. liepos 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-126-210/2018.
242. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. rugpjūčio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-143-744/2018.
243. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. rugsėjo 19 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-236-744/2018.
244. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. spalio 12 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-624-493/2018.
245. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. spalio 16 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-178-354/2018.
246. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. lapkričio 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-821-485/2018.
247. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. lapkričio 26 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-875-348/2018.
248. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. lapkričio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-600-1020/2018.
249. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2018 m. gruodžio 7 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-900-810/2018.
250. Kauno apygardos teismo 2018 m. gruodžio 18 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-508-317/2018.
251. Panevėžio apygardos teismo 2018 m. gruodžio 20 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-190-581/2018.
252. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. sausio 18 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-38-498/2017.
253. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. sausio 27 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-116-530/2017.
254. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. vasario 28 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-175-317/2017.

255. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. kovo 17 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-194-238/2017.
256. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. kovo 22 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-202-493/2017.
257. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. balandžio 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-217-498/2017.
258. Kauno apygardos teismo 2017 m. gegužės 31 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-357-634/2017.
259. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. birželio 5 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-412-397/2017.
260. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. birželio 20 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-403-654/2017.
261. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. liepos 14 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-449-497/2017.
262. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. liepos 20 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-154-350/2017.
263. Kauno apygardos teismo 2017 m. liepos 27 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-505-594/2017.
264. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. rugsėjo 13 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-531-530/2017.
265. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. rugsėjo 28 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-233-332/2017.
266. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. rugsėjo 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-544-209/2017.
267. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. spalio 10 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-208-531/2017.
268. Šiaulių apygardos teismo 2017 m. lapkričio 22 d. nutartis administracinio nusižengimo byloje Nr. AN2-99-309/2017.
269. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. lapkričio 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-448-497/2017.
270. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2017 m. gruodžio 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-270-334/2017.

271. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. kovo 9 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-118-282/2016.
272. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. birželio 27 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-317-634/2016.
273. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. rugsėjo 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-607-493/2016.
274. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. rugsėjo 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-484-175/2016.
275. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. gruodžio 23 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-696-468/2016.
276. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2016 m. gruodžio 29 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-422-354/2016.
277. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. balandžio 2 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-3-309/2015.
278. Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2015 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-454-626/2015.
279. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. sausio 13 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-175-300/2014.
280. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. sausio 31 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-265-519/2014.
281. Šiaulių apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. birželio 4 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-477-519/2014.
282. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. spalio 2 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1S-804-719/2014.
283. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2014 m. gruodžio 19 d. nuosprendis baudžiamojoje byloje Nr. 1-22-350/2014.
284. Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2013 m. gegužės 21 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-408-508/2013.
285. Panevėžio apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus 2011 m. rugsėjo 30 d. nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 1A-704-350/2011.

SANTRAUKA

Viešosios tvarkos pažeidimas ir baudžiamoji atsakomybė už jį

Goda Rumševičiūtė

Šiame magistro darbe yra analizuojama Baudžiamojo kodekso 284 straipsnyje įtvirtinta veika – viešosios tvarkos pažeidimas. Analizuojant šią veiką pirmoje darbo dalyje tirta viešosios tvarkos pažeidimo samprata ir raida, pažvelgta ir į užsienio valstybių baudžiamuosius įstatymus, kriminalizuojančius panašaus turinio veikas. Antra darbo dalis paskirta veikos sudėties tyrimui per baudžiamojo įstatymo, doktrinos ir teismų praktikos prizmę. Didelis dėmesys skirtas teismų praktikoje pastebimos problematikos atskleidimui, kuri šiame darbe yra išskirtinai svarbi, tai pastebima ir iš šaltinių sąrašo. Darbe išanalizuoti visi šios nusikalstamos veikos sudėtį sudarantys požymiai, pateikiami šių požymių pavyzdžiai, atsispindintys teismų praktikoje, jų kvalifikavimo ypatybės. Trečioje dalyje analizuota baudžiamoji atsakomybė, kylanti už viešosios tvarkos pažeidimą, ir bausmių skyrimo ypatumai, pastebimi teismų praktikoje. Šioje dalyje taip pat atkreiptas dėmesys į bausmės vykdymo atidėjimo ir atleidimo nuo baudžiamosios atsakomybės institutus. Paskutinėje, ketvirtoje darbo dalyje atlikta baudžiamosios ir administracinės atsakomybės už viešosios tvarkos pažeidimą atribojimo analizė, žvelgta į šių atsakomybių panašumus, pagrindinį dėmesį skiriant jų skirtumams ir požymiams, kurie padeda atsakomybes atriboti.

Magistro darbo tema atskleista remiantis baudžiamuoju įstatymu ir jo komentaru, analizuojant mokslininkų publikacijas ir teisės doktriną. Ypatingas dėmesys skirtas teismų praktikos analizei, plačiai apžvelgta visų bendrosios kompetencijos teismų instancijų praktika, išanalizuojant 66 Lietuvos Aukščiausiojo Teismo bylas, 13 Lietuvos apeliacinio teismo bylų ir netgi 204 apygardų teismų bylas.

SUMMARY

Violation of Public Order and Criminal Liability for it

Goda Rumševičiūtė

This Master thesis analyzes the criminal offence set out in Article 284 of the Criminal Code – public disorder. The first part of the thesis deals with the definition and development of public disorder; foreign criminal law criminalizing acts with similar content was also considered. The second part is devoted to the research of the constituent elements of the act through the prism of criminal law, doctrine and case-law. Particular attention was paid to reveal the problem noted in the case-law, which is extremely relevant in this work, this is also noted from the list of sources. All constituent elements of this criminal offence are analyzed in this thesis, examples of such constituent elements which are reflected in case-law and their characteristics of qualification are given. The third part provides the analysis of criminal liability arising from breaching public order and peculiarities of sentencing observed in case-law. This part also focuses on institutes of suspended sentence and exemption from criminal liability. The delimitation analysis of criminal and administrative liability for breaching public order is carried in the last, fourth part of the thesis, similarities of both liabilities are discussed, mostly focusing on differences between them and characteristics which help to delineate these liabilities.

The topic of the Master thesis is revealed on the basis on criminal law and its comment, analyzing scientific publications and law doctrine. Particular attention was paid to the analysis of case-law; the practice of all courts of general jurisdiction was widely reviewed by analyzing 66 cases of the Supreme Court of Lithuania, 13 cases of the Court of Appeal of Lithuania and even 204 cases of Regional Courts of Lithuania.